

Επιμέλεια «Αρχαιολογικών»:
Λήδα Διζέλου, Πελαγία Τσιανέρη

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κύπρος

Η Κυπριακή Πρεσβεία και το Σπίτι της Κύπρου, μεταξύ των εξαιρετικών εκδηλώσεων που οργάνωσαν τον Ιούνιο, περιέλαβαν και διάλεξη του Δρος Πέτρο Παπαπολυμύδη, με θέμα «Ελλαδίτες καθηγητές στην Κύπρο: Η πρώτη περίοδος (1893-1931)». Επίσης, παρουσιάστηκε το βιβλίο του Χρίστου Κουρτελλάρη, με τίτλο: *Οι παροιμίες του λαού μας. Μια συμβολή στη διατήρηση της λαογραφίας του τόπου*. Την παρουσίαση του βιβλίου (εκδόσεις και επιμελήτης του οποίου είναι ο Κύπρος Κουρτελλάρης) έκανε ο καθηγητής Μιχάλης Μερακλής.

Η αργυρή περόνη

Με ενδιαφέρον διαβάσαμε άλλη μια άποψη για το κείμενο, σε Γραμμική γραφή Α, της αργυρή περόνης του Μαύρου Σπηλιού Κρήτης (Μουσείο Ηρακλείου, 1700 π.Χ.). Σύμφωνα με τη νέα ανάλυση που προτείνει ο Γλωσσολόγος-Ιστορικός Γ. Πολιμίμης, το κείμενο είναι αίτηση πληροφοριών από το νεκρομαντείο Μαύρου Σπηλιού, για το ποιος είναι ο γιατρός που θα θεραπεύσει κάποια ασθένεια που εμποδίζει τη γονιμότητα. Όμως, εκτός από την ερμηνεία αυτή, σημαντικότερες είναι οι παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα του ερευνητή: «Μέσα στη γλώσσα της Γραμμικής Α υπάρχουν αρκετές λέξεις που παραπέμπουν στη δωρική γλώσσα. Η παρατήρηση αυτή πιθανόν να εγείρει εκ νέου το ζήτημα της λεγόμενης Καθόδου. [...] Αποδεικνύεται ότι οι Γραμμικές γραφές Α και Β είναι συγγενείς γραφές, παρότι η Α, εκ του γεγονότος ότι αδιαφορεί περισσότερο σε ζητήματα ορθογραφίας, φαίνεται ότι είναι αρχαιότερη. [...] Δεν υπάρχει πλέον καμία αμφιβολία ότι η γλώσσα της Γραμμικής Α είναι η Ελληνική».

3

4

1

επιπέδο γ

επιπέδο β

επιπέδο α

2

Ζεύγμα

Από το 1995 η αρχαία ρωμαϊκή πόλη Ζεύγμα, που βρίσκεται στο σταυροδρόμι του «δρόμου του μεταξιού» με τον Ευφράτη ποταμό, στην Τουρκία, ανασκάπτεται πυρετωδώς. Και τούτο διότι η περιοχή έχει προγραμματιστεί να καλυφθεί από τα νερά του Ευφράτη, εξαιτίας του μεγάλου υδροηλεκτρικού φράγματος που κατασκευάζεται και θα τεθεί σύντομα σε λειτουργία. Πρώτου η αρχαία πόλη καταπονηθεί από τα νερά του φράγματος αυτού, ομάδα Τούρκων, Σύρων και Γάλλων αρχαιολόγων καθάρθωσαν να αποσπαστούν μικρή παράταση ζωής για να φέρουν εις πέρας την ανασκαφή τους, που την τελευταία στιγμή αποκάλυψε τους μυθικούς θησαυρούς της: ψηφιδωτά υψηλής τέχνης με μυθολογικές σκηνές, εκατοντάδες κινητά αντικείμενα, κτίσματα περιλάμπρα, καθώς και ένα χάλκινο άγαλμα του Άρη. Εκτός από τη ρωμαϊκή φάση του οικισμού, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και το νεκροταφείο της Εποχής του Χαλκού με 5.000 τάφους, από τους οποίους οι αρχαιολόγοι πρόλαβαν να ερευνηθούν μόνο 400. Στην απέναντι όχθη του Ευφράτη θα βουλιάξει άλλη μια ονομαστή αρχαία πόλη, η Απάμεια. Τις φωτογραφίες που παραθέτουμε μας έστειλε ο Τούρκος δημοσιογράφος-φωτογράφος Ozgen Acar. Στην εικ. 1 βλέπουμε τρεις ρωμαϊκές επαύλεις στην ακροποταμιά. Όλα τα δάπεδα καλύπτονταν από ψηφιδωτά και οι τοίχοι ήταν διακοσμημένοι με τοιχογραφίες. Στο βάθος ξεχωρίζει το φράγμα. Στην εικ. 2 διακρίνουμε τρία επίπεδα: α) Το νερό σκέπαζε τα χαμηλά μνημεία ήδη από τις 20 Ιουνίου. β) Από τα κτίσματα έως τον κόκκινο εκσκαφέα το νερό θα φθάσει τον Οκτώβριο. γ) Η κορυφή της ακρόπολης θα παραμείνει ορατή σαν νησάκι πάνω από τα νερά. Στην εικ. 3 βλέπουμε ψηφιδωτό, όπου εικονίζεται ο γάμος του Διονύσιου και της Αριάδνης. Το ψηφιδωτό αποκάλυφθηκε το 1992, και το 1996 ένα τμήμα του (τα 2/3 του) από ακριότερα το έδαφος, και είναι άγνωστο που βρίσκεται ετούτη τη στιγμή. Στην εικ. 4 βλέπουμε ψηφιδωτό σε άριστη κατάσταση, όπου εικονίζεται ο Αχλλέας αρματωμένος που ξεκινά για τον Τρωικό πόλεμο. Το ψηφιδωτό αυτό, ένα από τα 50 που αποκάλυφθηκαν, κοσμούσε μια λιμνούλα που στο κέντρο της είχε μια πηγή.

Νέο Μουσείο Κεραμικής

Το Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής (Κ.Μ.Ν.Κ.) στεγάζεται σε νεοκλασικό κτήριο της οδού Ηπίτου στην Πλάκα μέχρι τον Απρίλιο του 1999, οπότε μεταφέρθηκε σε κτήριο που του παραχώρησε το υπουργείο Πολιτισμού στην οδό Μελιδιών 4-6, στο Θησείο. Το κτήριο αυτό, που αναστηλώθηκε, έδωσε τη δυνατότητα στο Κ.Μ.Ν.Κ., μετά από 13 χρόνια ζωής, να επεκτείνει τις δραστηριότητές του και να αναδιαρθρώσει τους εκθεσιακούς χώρους του. Έτσι, δημιουργήθηκε το Μουσείο Νεότερης Κεραμικής, το οποίο πλέον περιλαμβάνει μόνιμους εκθεσιακούς χώρους, χώρους περιοδικών εκθέσεων, εκπαιδευτικών εκδηλώσεων, βιβλιοθήκη (η οποία λειτουργεί και ως φιλόξενο αναγνωστήριο για κάθε επισκέπτη),πωλητήριο και καφεενίο. Το Μουσείο Νεότερης Κεραμικής είναι αφιερωμένο στην ελληνική παραδοσιακή χρωματική κεραμική των νεότερων χρόνων (αρχές 19ου - μέσα 20ου αι.), και στις πρόtheses του εκτίθεται μέρος από τα 4.500 αντικείμενα που έχει στην κατοχή του, ταξινομημένα και αποθηκευμένα από το παλιό της οδού Ηπίτου.

Μερικές από τις ενότητες που έχουν οργανωθεί, όπως η ενότητα "επιστήμη στη νεοελληνική κεραμική", και τα εργαστήρια κατασκευής αγγείων χωρίς τη χρήση τροχού, με ποδοκίνητο & χειροκίνητο τροχό αντίστοιχως, προσπαθούν να μιλούν τον επισκέπτη στους τρόπους κατασκευής, αλλά πολύ περισσότερο στη φιλοσοφία της ποιότητας, που προσοδεύει το καλαισθητό χρηστικό αντικείμενο στην καθημερινή ζωή.

Σ' αυτή την κατεύθυνση βοηθούν οι συνοδευτικοί πίνακες, οι φωτογραφίες, οι χάρτες, τα σχέδια καθώς και η ηλεκτρονική μονάδα πληροφορικής.

Στα εγκαίνια του Μουσείου προβλήθηκε η ταινία "Από χώμα", του Νίκου Αναγνωστόπουλου, που λειτουργήσει σαν γέφυρα από τον επισκέπτη στο εκθέμα.

Ντοκιμαντέρ για τον Πειραιά

"Το Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά και η Ιστορία της Αρχαίας Πόλης" είναι ο τίτλος της ταινίας που γυρίστηκε με πρωτοβουλία του Σύλλογου των Φίλων του Μουσείου για την ανάδειξη του αρχαίου Πειραιά. Γι' αυτό το λόγο, άλλωστε, όπως επισημάνει από τους δημιουργούς του, η ταινία προβάλεται τόσο σε σχολεία όσο και σε κρουαζιερόπλοια. Το ντοκιμαντέρ είναι μια περιήγηση στα τείχη της αρχαίας πόλης, στους Νεώσοικους, στη Ζευσική του Φίλωνος, στο Σπιντόγειο, στην Ηετώνια Πόλη, στον ταφικό περίβολο του Θεμιστοκλή, στα περιβόλια χάλκινα ανάγλυφα.

Το φιλμ διαρκεί 45', γυρίστηκε από τον σκηνοθέτη Πάνο Ζενέλη με κείμενα και επιστημονική επιμέλεια του αρχαιολόγου Γ. Στάνχαουερ.

Το 29ο Φεστιβάλ Βιβλίου επικεντρώνεται στον αιγαιοπελαγίτικο πολιτισμό

Την Παρασκευή 15 Σεπτεμβρίου 2000 άνοιξε στο Πεδίο του Άρεως τις πύλες του το 29ο Φεστιβάλ Βιβλίου, που διοργανώνουν ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου και ο Σύλλογος Εκδοτών-Βιβλιοπωλών Αθηνών.

Το φετινό 29ο Φεστιβάλ Βιβλίου είναι αφιερωμένο στον «Πολιτισμό του Αιγαίου», επικεντρώνεται στην ιστορία, στις παραδόσεις, στην τέχνη και στα περιβάλλον, ενώ καλύπτει με χρονική διαδρομή πέντε και πλέον χιλιόετη ενών. Γύρω από τη διαπολιτισμική αιγαιοπελαγίτικη πνευματικότητα και δημιουργία, οργανώνονται πολλές και ποικίλες εκδηλώσεις.

Η Βιβλιοθήκη της Εταιρείας Φίλων του Λαού

Στις 15 Ιουνίου έγιναν τα εγκαίνια της Βιβλιοθήκης της Εταιρείας Φίλων του Λαού. Η σημαντική αυτή βιβλιοθήκη περιέχει βιβλία του 15ου και των αρχών του 16ου αιώνα, σπάνια παλιές εκδόσεις, καθώς και χειρόγραφα, χάρτες και άλλα κινητά αντικείμενα μεγάλης αξίας. Επίσης, μεταξύ των βιβλίων περιλαμβάνει οι βιβλιοθήκες του Κωνσταντίνου Δηλιγιάννη, του Κωνσταντίνου Κούμα, του Κωνσταντίνου Νικολδημού. Η βιβλιοθήκη στεγάζεται στο κτήριο της οδού Ευριπίδου 12 (κτήριο της Εταιρείας Φίλων του Λαού).

Εκδηλώσεις γύρω από τα Μουσεία της Βόννης

Το Μουσείο "Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik

Deutschland" διοργάνωσε και φέτος στη Βόννη πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων για τη θερινή περίοδο από τον Μάιο ως το Νοέμβριο, σε συνεργασία με σημαντικά μουσεία της Βόννης και με χορηγό τα Γερμανικά Ταχυδρομεία. Σκοπός των διοργανώσεων είναι να διευρύνουν τις δραστηριότητες των μουσείων στο χώρο της ψυχαγωγίας και να προσεχίσουν στα μουσεία της Βόννης ένα ευρύ κοινό, αφού το καλοδιασκεπτικό πρόγραμμα του "Museumsmeilenfest 2000" περιλαμβάνει, εκτός από τις εκθέσεις σύγχρονης τέχνης, αρχιτεκτονικής, φωτογραφίας κ.λπ., περισσότερες από 30 υπαίθριες μουσικές συναυλίες σύγχρονης μουσικής, 11 κινηματογραφικές βραδιές, καθώς και το 3ο φεστιβάλ καμπαρέ της Βόννης.

Επεκτείνεται το Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών

Καινούργια πτέρυγα εγκαινιάστηκε στο Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών (Βούδου - Ευταξία) στις 24 Μαΐου. Στο νέο χώρο εκτίθενται: ένα αθηναϊκό σαλόνι, ένα παρεκκλήσι, εκκλησιαστικά αντικείμενα, καθώς και ζωγραφικό πίνακα της νεότερης περιόδου. Επιπλέον, θα ανοίξει και η μνημειακή είσοδος του κτηρίου, το οποίο αποτέλεσε το ανάκτορο των πρώτων βασιλέων της Ελλάδας.

Χορηγία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Χορηγία ύψους 20 εκατομμυρίων δραχμών πραγματοποίησε η Εθνική Τράπεζα, με στόχο τη συντήρηση των τοιχογραφιών συνόλων από τον προϊστορικό οικισμό του Ακρωτηρίου της Θήρας.

Τέσσερις καταπονησμένες πόλεις στο βυθό της Αλεξάνδρειας

Στο θαλάσσιο χώρο της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο, σε απόσταση 15-30 μέτρων από την ακτή του Αμπουκίρ, εντοπίστηκαν, από μεκτική γαλλοαίγυπτιακή αρχαιολογική αποστολή, τα κατάλοιπα τεσσάρων αρχαίων ελληνικών πόλεων. Δύο από αυτές ταυτίστηκαν ήδη με την Μίνυα και το Ηράκλειο, πόλεις οι οποίες ιδρύθηκαν τον 7ο ή 6ο αι. π.Χ. και καταπονήστηκαν τον 8ο μ.Χ. αιώνα από σεισμό ή εδαφικές ανόδου της στάθμης της θάλασσας. Ιδιαίτερα το Ηράκλειο φαίνεται πως υπηρέσε σημαντικότερο λιμάνι για πολλούς αιώνες. Εντυπωσιακή είναι η πολύ καλή κατάσταση στην οποία διατηρήθηκαν οι αρχαιότητες και ειδικότερα τα ποικίλα ανάγλυφα, τα οποία αναπαριστούν κυρίως αιγυπτιακές θεότητες. Οι αρμόδιοι ερευνητές έχουν αποφασίσει να ανασύρουν, προς το παρόν, μόνο κάποια κινητά ερμάρια.

Εργασίες για τη Δήλο

Έτοιμα είναι τα εκμαγεία των λέντων της Δήλου, τα οποία θα αντικαταστήσουν τα πρωτότυπα. Πάντως, σχετικά με την ακριβή θέση των λέντων, συνεχίζονται οι αρχιτεκτονικές αποτυπώσεις που θα πιστοποιήσουν την αρχική τους θέση. Παράλληλα, οι μελέτες συντήρησης της αρχαίας εμπορικής συνοικίας κοντά στο λιμάνι της Δήλου, έχουν ολοκληρωθεί, το ίδιο και η σχετική μελέτη για την οικία του διαδομένου.

Ο πύργος του Church στην Πλάκα

Σε πολύ κακή κατάσταση, ιδιαίτερα μετά το σεισμό του περασμένου Σεπτεμβρίου, βρίσκεται ο πύργος του Church στην Πλάκα, στη συμβολή των οδών Σχολείου, Χίλλ και Επιγράμμα. Για τη διάσωση του μνημείου, το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς έχει απευθυνθεί στο ΥΠ.Π.Ο., ενώ παράλληλα έχει ήδη εκκινήσει μελέτη αποκατάστασης. Ο πύργος του Church (Βρετανού στρατηγού και φιλέλληνα) αποτελεί ένα από τα σπάνια δείγματα αρχιτεκτονικής της προεπαναστατικής Αθήνας του 18ου αιώνα.

Αρχαιολογικοί χάρτες

Στο πλαίσιο του προγράμματος ανάδειξης 70 αρχαιολογικών χώρων της Ελλάδας έχουν καταρτιστεί 50 ενημερωτικές πινακίδες, εν είδει χαρτών, οι οποίες θα τοποθετηθούν σε κεντρικά σημεία των αρχαιολογικών χώρων. Με τον τρόπο αυτό υπολογίζεται ότι θα αναβαθμιστεί η ποιότητα της ομίλησης, ενώ παράλληλα τυπώνονται και ειδικά φυλλάδια για τους επισκέπτες. Σύντομα θα σχεδιαστούν 20 ακόμα τέτοιες πινακίδες για τους υπόλοιπους αρχαιολογικούς χώρους του προγράμματος.

Στήλη Μαραθωνομάχων

Στήλη Μαραθωνομάχων πιστεύει ότι εντόπισε ο ανασκαφέας αρχαιολόγος κ. Θεόδωρος Σπυρίδουλας έξω από τη βίβα του Ηρώδου στην περιοχή Λοικίου (Έξω Κουκουριάς. Η επιγραφή είναι σε καλή κατάσταση), ωστόσο είναι ευδιάκριτα 20 ανάματα που ακολουθούν τη φράση ΤΕΝ ΑΡΕΤΕΝ. Ο ανασκαφέας είναι σχεδόν πεπεισμένος ότι η στήλη ήταν τοποθετημένη στον τύμβο των Αθηναίων, στο Μαραθώνα. Τα παραπάνω ανακάλυφθηκαν σε εκδήλωση για τον απολογισμό των εργασιών του ΥΠ.Π.Ο. κατά το 1999. Μέσα στο πλαίσιο των ιδίων ανακάλυψεων κοινοποιήθηκε η συντήρηση του ρωμαϊκού θεάτρου (2ος - 3ος αι. μ.Χ.) της Κω, ενώ, το παλιότερο αλυψήκη εργασιών πήγες γυαλιού τον 3ο π.Χ. αι., το παλαιότερο γνωστό μέχρι τώρα.

Αλλάζει χρήση το ΦΙΞ

Κατά πάσα πιθανότητα, ο χώρος του πρώην εργοστασίου ζωοφαίνης ΦΙΞ επί της Λεωφόρου Σπυργκού, ο οποίος τώρα ανήκει στην εταιρεία Αττικό Μετρό Α.Ε., θα δοθεί τελικά για την ανέγερση του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Το 2002 αναμένεται ότι θα ληφθούν οι δύο πρώτοι όροφοι του ΦΙΞ θα έχουν ολοκληρωθεί.

Ολοκληρώθηκαν οι ανασκαφές στο Μακρυγιάννη

Σε είκοσι περίπου "αρχαιολογικές πλεγμένα" σημεία θα βεβαιωθεί το νέο Μουσείο Ακρόπολης, αφού οι ανασκαφές στο οικισμό του Μακρυγιάννη έχουν ολοκληρωθεί. Τελικά αποφασίστηκε να διατηρηθούν κάποια τμήματα από τα οικοδομήματα των μεταχριστιανικών χρόνων που ήρθαν στο φως, με τη μορφή ενός επιτόπιου μουσείου. Σημαντικό εύρημα αποτέλεσε ένα λούτρο, η χρήση του οποίου επιβεβαιώνεται από τον 5ο έως και τον 7ο μ.Χ. αιώνα. Πάντως, αμφίβια ααχτηρότητα καταλάβαμε, όπως μία μεσοβυζαντινική οικία. Θα διατηρηθούν εν κατοικήσι, ενώ κάποια από τα κινητά ευρήματα είναι πιθανόν να εκτεθούν στην έκθεση του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών "Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αθήνα".

Αναστήλωση του ναού του Επικούριου Απόλλωνα στις Βάσες

Τον Ιούλιο ξεκίνησε η πρώτη φάση αναστήλωσης του Ναού του Επικούριου Απόλλωνα (420 π.Χ.) στις Βάσες της Φυγαλίας. Τα έργα ξεκίνησαν με την καταβίβαση της δωρικής κιονοστοιχίας από τη βόρεια πλευρά, η οποία βρίσκεται και στην πιο ευαίσθητη κατάσταση. Το 0-0 εγχείρημα προβλέπεται να διαρκέσει περίπου 15 χρόνια, και συνίσταται στην αποσυναρμολόγηση των αρχιτεκτονικών μελών του ναού, τη συντήρησή τους, και, το σπουδαιότερο, τη στερέωσή των διαβρωμένων βελλών του ναού και του φυσικού βράχου, διότι τα σοβαρά βεμβλία είναι η αιτία που προκάλεσε την παραμόρφωση του ναού.

Αναδεικνύεται το αρχαίο θέατρο της Λάρισας

Θαμμένο κάτω από σύγχρονα οικοδομήματα, αποκαλύφθηκε, έπειτα από σειρά απαλλοτριώσεων, το αρχαίο θέατρο της Λάρισας, το οποίο χρονολογήθηκε από τον έφορο Θανάση Τζαβαλά στους πρώιμους ελληνιστικούς χρόνους, και συγκεκριμένα την εποχή του Αντίγονου του Γονατά. Οι απαλλοτριώσεις και οι καταβίβασεις ξεκίνησαν το 1998, με αποτέλεσμα σήμερα να έχουν αποκαλυφθεί η σκηνή, η ορχήστρα και το προσκήνιο του θεάτρου, καθώς και πλήθος επιγραφών. Την εποχή του Οκταβιανού, η σκηνή απόσπασε και δεύτερο όροφο. Από αυτή τη φάση διακρίθηκαν αγάλματα των Μουσών. Στόχο των εργασιών στο αρχαίο θέατρο αποτελεί η αποκατάσταση του και η χρήση του για πολιτιστικούς σκοπούς, εφόσον έχει θέσεις για 10.000 θεατές.

Ανέγερση του Ιπποδρομίου στο Μαρκόπουλο

Την κατασκευή του Ολυμπιακού Ιπποδρομίου στη Μερέντα Μαρκόπουλου, τον αρχαίο δήμο Μυρινούσιων, επιτρέπει τελικά το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο. Η ανέγερση των νέων κτηρίων και γενικά των εγκαταστάσεων θα γίνει μέσα στον αρχαιολογικό χώρο, που έχει συνολική έκταση περίπου 60.000 στρέμματα. Είναι γνωστό ότι σε τμήμα της έκτασης αυτής αποκαλύφθηκαν -έπειτα από δύο έρευνα πέρι το καλοκαίρι-, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη ενός μυκηναϊκού νεκροταφείου, μιας αγροικίας, ενός αρχαίου δρόμου και

ενός πρωτοελλαδικού οικισμού. Ωστόσο, οι ανασκαφές πιστεύουν ότι τα έργα του Ιπποδρομίου δεν θα βλάψουν η αρχαιότητες, εφόσον οι εγκαταστάσεις θα γίνουν σε άλλη πλευρά του χώρου και θα είναι επιφανειακές. Για κάθε ενδεχόμενο, πάντως, πριν από την ανέγερση των κτηρίων θα προηγηθεί ανασκαφική έρευνα.

Νέα ευρήματα γύρω από τον Παρθενώνα

Οκτώ νέα λίθινα θραύσματα βρέθηκαν στην Ακρόπολη κατά τη διάρκεια διάλυσης λιθοσωρών. Επιπλέον, στη νότια κλιτύ του λόφου εντοπίστηκε το πρότυπο του τεμένους του Διόνυσου. Τέλος, στη Ρωμαϊκή Αγορά αποκαλύφθηκε υποτροφορμικό αποπρασγυτικό δίκτυο, το οποίο και θα συμπληρωθεί στα φθαρμένα του σημεία.

Δράση του Ελληνικού Ινστιτούτου Αλεξάνδρειας

Το Ινστιτούτο Μελετών Αρχαίας και Μεσαιωνικής Αλεξάνδρειας έχει εξασφαλίσει άδεια για τη μελέτη της ιστοβιολογίας, περηνολογίας, της γνωστικής και ως "προς Ελευσίτη Θάλασσα" ήδη από τους ελληνοιστοκούς χρόνους. Έτσι, το 1998, μα έκταση 44 τετρ. χλμ. παραχωρήθηκε από το Ανώτατο Αρχαιολογικό Συμβούλιο της Αιγύπτου για έρευνα.

Μουσικό κείμενο της Κλασικής Εποχής

Μουσικούς φθόγγους κρύβει η μαρμαρίνη επιγραφή που βρέθηκε τυχαία στα Βραστά Θεσσαλονίκης από αγρότη της περιοχής και τοποθετείται μεταξύ του 5ου και του 3ου π.Χ. αιώνα. Στην ίδια περιοχή εντοπίστηκε αργότερα φρουριακό συγκρότημα του 3ου π.Χ. αιώνα. Η ΕΠΣΤ Εφορεία Κλασικών Αρχαιοτήτων, στην οποία παραδόθηκε η επιγραφή, ανέθεσε την αποκρυπτογράφηση των γραμμών χολοδικού ή αττικού αλφάβητου, που φέρει η μαρμαρίνη πλάκα, στον μουσικό καθηγητή του Α.Π.Θ. Δημήτρη Κωστή, ο οποίος προχώρησε στη μεταγραφή των γραμμών σε μουσικούς φθόγγους με βάση τους πινακές του θεωρητικού της αρχαίας ελληνικής μουσικής Αλπίπου (4ος μ.Χ. αιώνας).

Νέα ευρήματα στη Θέρμη

Η συνεχιζόμενη για τέταρτη χρονιά ανασκαφή στο χώρο του στρατοπέδου Κόδρα στο Καραμπουρνάκι Θεσσαλονίκης έφερε στο φως πλήθος κεραμικών του 8ου-6ου π.Χ. αιώνα, υπόγειες κατοικίες, καθώς και ίχνη υπέργειων κτηρίων. Συγκεκριμένα, στα ευρήματα περιλαμβάνονται λήκυθοι για αττικό λάδι, χιτώνες κύλικες για κρασί, πολυτελή αγγεία για τη Μίλητο, την Κόρινθο και τη Σάμο, αλλά και αγγεία που φέρουν επιγραφές με το όνομα του παραγωγού του προϊόντος που εμπιρεύον. Στις κυβελόμορφες κατοικίες, οι αρχαιολόγοι βρήκαν νέες διαφόρων οικοσκευών που μαρτυρούν τον χριστιανικό χαρακτήρα των χώρων. Τα νέα αυτά ευρήματα ενισχύουν την άποψη ότι η αρχαία Θέρμη αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα και τα πλέον κοσμοπολίτικα λιμάνια της Μεσογείου.

Σπογγαλιές ανακάλυψε 35.000 αρχαία νομίσματα

Ένα από τα μεγαλύτερα σε όγκο και ποσότητα ενάλια ευρήματα ανέσχυε από το βυθό της θάλασσας της Αστυπάλιας ο σπογγαλιέας Χρήστος Γαλουζής. Πρόκειται για 35.000 περίπου νομίσματα διαφορετικών κοπών, τα οποία χρονολογούνται στη ρωμαϊκή περίοδο, μεταξύ του 2ου και του 3ου μ.Χ. αιώνα. Οι αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι τα νομίσματα προορίζονταν για στρατιωτικές δαπάνες.

Αρχαιολογικό Μουσείο στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

Αρχαιολογικό μουσείο με 839 επιλεγμένα εκθέματα της Φαραωνικής, της Ελληνιστικής και της Ρωμαϊκής εποχής θα στεγαστεί η νέα βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, που αναμένεται να είναι έτοιμη στις αρχές του 2001. Στην ίδρυση του Μουσείου θα συμμετάσχει και η Ελλάδα, έχοντας αναλάβει την κατασκευή των προβλήτων.

Τα αρχαία αντικείμενα που θα εκτεθούν προέρχονται τόσο από τις ανασκαφές στο χώρο ανέγερσης της βιβλιοθήκης όσο και από τα μουσεία του Καίρου και του ΕΑ Φαναίου. Η ειδική επιτροπή που επιφορτίστηκε με την επιλογή των αναμνηστικών εκθέσεων που απηχούν το πνεύμα της χριστιανικής εποχής της ένδοξης ελληνιστικής βιβλιοθήκης. Τα δύο ψηφιδωτά που βρέθηκαν στο "βασιλικό τετρά-

γυνο» (περιοχή όπου βρισκόταν η αρχαία βιβλιοθήκη), αλλά και το κλοσιστό αγάλμα της Ίσιδος, που ανασφύρησε από τη Γαλλική Αποστολή από το βυθό της Αλεξάνδρειας, αναμένεται να είναι μερικά από τα εντυπωσιακότερα εκθέματα του Μουσείου.

Ράβε, Ξήλωνε

Την άμεση ανακατασκευή του διατηρηθέντος παλιού ναυπηγείου του Φιξ, στην οδό Πατησίων, αποφάσισε το ΥΠ.ΠΟ., σε μια προσπάθεια επανόρθωσης της ζημιάς που προκάλεσε η αυθαίρετη πρωτοβουλία του Δήμου Αθηναίων, ο οποίος στα τέλη Ιουλίου προέβη στην κατεδάφιση του κτηρίου χωρίς προηγούμενη έγκριση. Ύστερα από παρέμβαση του εισαγγελέα, αλλά και της ίδιας της γενικής γραμματείας του ΥΠ.ΠΟ., η κατεδάφιση διακόπηκε, το μεγαλύτερο μέρος του κτηρίου όμως είχε ήδη καταστραφεί.

Αναστήλωση στην ακρόπολη της Λίνδου

Με γρήγορους ρυθμούς προχωρούν τα έργα αναστήλωσης της ακρόπολης της Λίνδου. Έχουν ήδη ολοκληρωθεί οι εργασίες αποκατάστασης της δυτικής πτέρυγας της ελληνοστύλης στοάς, ενώ μέσα στο τρέχον έτος θα ξεκινήσει και η αναστήλωση του ναού της Αθηνάς Λίνδιας, η οποία θα διαρκέσει τέσσερα χρόνια. Ο σχεδιασμός αποκατάστασης του ναού προβλέπει τη σταδιακή καθάριση και τον καθαρισμό των αρχιτεκτονικών μελών από τα τοιμενοκοινάματα, ώστε να διορθωθούν, ώστε αυτό είναι δυνατόν. Τα λάθη προηγούμενων επεμβάσεων στο ναό, που έγιναν κυρίως επί ιταλοκρατίας. Για τη συγκόλληση των μελών θα εφαρμοστεί η αρχαία μέθοδος με τη χρήση πωρόλιθου, τιτανίου, ορείχαλκου και ειδικών κολλήματων. Λόγω της μεγάλης φθοράς που παρουσιάζει το αρχαίο υλικό, πάντως, και παρά την επιβίωση των επιστημόνων να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερα αρχαία τμήματα, θα είναι πολλά τα μέρη του ναού που θα χρειαστεί να ανακατασκευαστούν.

Η νεκρόπολη της Ελευθερίας

Σε υπαίθριο μουσείο θα μετατραπεί ο αρχαιολογικός χώρος της Ορθής Πέτρας Ρεθύμνης στην Κρήτη, που χρονολογείται στην Αρχαϊκή εποχή. Σύμφωνα με τη μελέτη που ενέκρινε το ΚΑΣ, η νεκρόπολη θα καλυφθεί από καμυλωτό στεγάστρο, ύψους 8 μέτρων.

Ορατή η κοίτη του Ηριδανού

Ορατή, όπως αποφασίστηκε από το ΚΑΣ, θα παραμείνει η εγκατεστημένη κοίτη του ποταμού Ηριδανού, καθώς και τα ρωμικά διαμάτια με ψηφιδωτά και τοιχογραφίες, που αποκαλύφθηκαν κατά τις ανασκαφές στο Μοναστήρι. Η κοίτη του ποταμού, που είχε πλάτος 21 μ., εγκλιματίστηκε σε κατασκευή πλάτους 1,6 μ. κατά την περίοδο του Αδριανού. Σύμφωνα με εντολή του ΚΑΣ, ο ποταμός θα υδροδοτηθεί από τις δικές του πηγές, παρά τη διακοπή της ροής νερού που προκλήθηκε λόγω των έργων στρίψεως του σταθμού του μετρό.

Χρυσό στεφάνι των αρχαίων Μακεδόνων

Χρυσό στεφάνι από την εποχή του Φιλίππου Β' και του Μεγάλου Αλεξάνδρου βρέθηκε από τον αγρότη Ανδρέα Καϊτατζή στο κτήμα του στη Νέα Απολλωνία Θεσσαλονίκης. Το στεφάνι, που έχει διάμετρο 18,5 εκ. και είναι διακοσμημένο με φύλλα και καρπούς κισσού, χρονολογείται στο 330-325 π.Χ. ενώ πιθανολογείται ότι προέρχεται από την αρχαία πόλη της Απολλωνίας. Πρόκειται για το τρίτο στεφάνι αυτού του τύπου που έχει βρεθεί. Το πρώτο είχε εντοπιστεί στον τρίτο τάφο της Σεβαστής Περίας και βρίσκεται στην μόνιμη έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης "Ο Χρυσός των Μακεδόνων" - όπου θα εκτεθεί και το τρίτο στεφάνι. Το δεύτερο βρισκόταν στην κατοχή άγνωστου συλλέκτη. Τα τρία στεφάνια φαίνεται να έχουν φιλοτεχνηθεί από τον ίδιο καλλιτέχνη, ενώ ο διακοσμημός τους παραπέμπει στη διονυσιακή λατρεία.

Μουσείο Σαπωνοποιίας στη Λέσβο

Στις 7 Αυγούστου εγκαινιάστηκε το Μουσείο Σαπωνοποιίας στο Πλωμάρι της Λέσβου, με πρωτοβουλία της μη κερδοσκοπικής "Εταιρείας Αρχαιολόγων". Το Μουσείο στεγάζεται στο παλιό σαπωνοποιείο του Ιωάννη Παύλου και δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα της ιστορίας της σαπωνοποιίας στο νησί, περιλαμβάνοντας αντικείμενα και

ντοκουμέντα και παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με την παρασκευή, τη συσκευασία και τη διάθεση του σαπουνιού, αλλά και με τις οικογενειακές που συνδέθηκαν με την παράδοση της σαπωνοποιίας.

Παράλληλα με τη λειτουργία του Μουσείου κυκλοφορεί λεύκωμα με τίτλο: "Άρωμα σαπουνιού, ετικέτες, σφραγίδες και κασετίνας από τα σαπωνοποιεία της Λέσβου (1890-1950)".

Εγκαινιάστηκε το θέατρο "Απόλλων" στη Σύρο

Νέα αρχή για το "Απολλώνειο Θέατρο" της Σύρου, το οποίο εγκαινιάστηκε στις 18 Ιουλίου. Οι εργασίες ανακαίνισης του θεάτρου διήρκαν περίπου 10 χρόνια και ολοκληρώθηκαν προσφάτως.

Νέα από την Κέρκυρα

Ευδοξήθηκαν οι προσπάθειες της Η' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στην Κέρκυρα για το Μον Ρεπό και το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης. Το ΚΑΣ ενέκρινε την μουσειολογική μελέτη για την έναυλη, όπως και για την κινεζική πτέρυγα του Μουσείου Ασιατικής Τέχνης - που κλείσει το 1993, μετά από 66 έτη λειτουργίας, λόγω της Συνόδου Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, οι ανασκαφές που η Η' ΕΠΚΑ συνεχίζει για τρίτη χρονιά στην περιοχή του Κανονίου αποκάλυψαν αρχαίο δρόμο, πηλινους αγωγούς και τμήματα κτηρίων από τους Κλασσικούς και Ελληνιστικούς χρόνους, ενώ στην περιοχή της Γρίτσας ήρθε στο φως τμήμα αρχαίου νεκροταφείου.

Ανασκαφές στη Θεσπρωτία

Κατά τις ανασκαφές που διεξήγαγε η Η' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στη Θεσπρωτία, αποκάλυψε στην Ηγουμενίστα τμήμα ρωμαϊκής νεκρόπολης με 27 τάφους με πλούσια κτερίσματα, ενώ στην περιοχή κατασκευής του Χάρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμάτων Ν. Θεσπρωτίας εντοπίστηκαν 176 τάφοι δίχως κτερίσματα.

Επαναπατριsmός 35 κλεμμένων αρχαίων

Τα 35 αγγεία που είχαν κλαπεί το 1994 από την αποθήκη της Γ' ΕΠΚΑ στον Κεραμικό, επιστράφησαν τον Ιούλιο στην Ελλάδα από την Αυστρία, όπου πριν από πέντε χρόνια είχαν βρεθεί και είχαν συλληφθεί οι αρχαιοκλέπτες. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι 26 από τα αγγεία είχαν κλαπεί σε μορφή στραγγών, βρέθηκαν αποκατεστημένα, και μάλιστα, όπως παραδόξως και οι αρμόδιοι του ΥΠ.ΠΟ., οι αρχαιοκλέπτες είχαν κάνει εξαιρετική δουλειά!

Ελληνοαλβανική αρχαιολογική σκαπάνη

Η πρώτη κοινή ανασκαφή Ελλήνων και Αλβανών αρχαιολόγων ξεκίνησε το Σεπτέμβριο στη θέση Δεβόλα της Αλβανίας (μεταξύ Κρουσταλλοπηγής και Κορυτσάς), όπου αναμένουν να βρουν οικισμό που χρονολογείται στην Πρώιμη Νεολιθική εποχή. Η πρωτοβουλία για τη συνεργασία αυτή ανήκει σε ομάδα επιστημόνων του Α.Π.Θ. Στή σκέψη της συνεργασίας οδήγησαν οι συνεχείς επαφές με Αλβανούς αρχαιολόγους, αλλά και οι ενδείξεις ότι στη θέση Δεβόλα υπάρχουν οικισμοί ανάλογους με εκείνον που έφρασαν στο φως οι Δεσποτικές ανασκαφές στη θέση Δισπηλιάς Κακτοριάς. Η υλοποίηση του έργου έγινε δυνατή με την ένταξη του στο κοινοτικό πρόγραμμα Interreg.

Από την ανασκαφή στις Αρχάνες της Κρήτης

38 μεγάλα πιθάρια, 168 αγγεία και ένας αιγυπτιακός σκαβαβαίος βρέθηκαν στην ανασκαφή που έχει αρχίσει από το 1960 και συνεχίζεται στο τριώροφο μινωικό ανάκτορο στις Αρχάνες της Κρήτης. Τα νέα ευρήματα ρίχνουν καινούργιο φως στη γνώση για τον μινωικό πολιτισμό, ιδιαίτερα σε σχέση με τα προϊόντα που παρήγαγαν και εμπόρευαν οι κάτοικοι του νησιού εκείνη την εποχή. Ειδικά ακριβώς τα πιθάρια είχαν σφραγιστεί με πηλό, έχουν διασωθεί οργανικές ύλες, οι οποίες μπορούν να προσδιοριστούν με ακρίβεια από ειδικούς επιστημόνες.

Απολογισμός ανασκαφικού έργου στην Κύπρο

Στην επίσημη παρουσίαση για το έργο της Γαλλικής Αρχαιολογίας

κής Σχολής, έγινε ανακοίνωση σχετικά με το έργο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας της Κύπρου. Η ανασκαφική έρευνα στη μεγαλύτερη έχει αποδώσει κυρίως νεκροταφεία. Στα Κύκλινα, η έρευνα επτά μηχανικών τάφων έφερε στο φως πλήθος ευρημάτων, μεταξύ των οποίων σημαντικά κοσμήματα. Στο αρχαίο Ίδαλο, βρέθηκε μεγάλο κτηριακό συγκρότημα που έχει ερμηνευθεί ως το φρονικό διοικητικό κέντρο του 5ου και του 4ου π.Χ. αιώνα. Στη Λάρνακα, στο αρχαίο Κίπο, αποκαλύφθηκε χτιστός τάφος μεγάλης σπουδαιότητας, ενώ παρατηρήθηκε ταφή αλόγων, έθιμο που εμφανίζεται με τη διάδοση των σμηρικών ετών, τον 8ο π.Χ. αιώνα.

Το Κέντρο Φωτογραφίας Σκοπέλου Ξαναγεννιέται

Με εκδηλώσεις αφιερωμένες στην ελληνική μεταπολεμική φωτογραφία εγκαινιάστηκε στις 22 Ιουλίου η νέα περίοδος του Κέντρου Φωτογραφίας Σκοπέλου, μετά από διετή αναστολή της λειτουργίας του. Στόχος για τη νέα αυτή περίοδο είναι η διοργάνωση εκδηλώσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, οι οποίες θα έχουν ως κεντρικό άξονα το τρίπτυχο εκπαίδευση-καλλιτεχνική δημιουργία-εκθέσεις.

Προϊστορικός μαστόδους στα Γρεβενά

Το πληρέστερο δείγμα προϊστορικού μαστόδοντος, που έζησε πριν από 3 εκατομμύρια χρόνια, αποκαλύφθηκε στη θέση Μηλιά του νομού Γρεβενών. Οι παλαιοτολογικές έρευνες στην περιοχή, που έχουν ξεκινήσει από το 1992, έφεραν πριν από δύο χρόνια στο φως δύο χαλιδοειδείς μήκους 4,39 μέτρων, οι οποίοι εκτινχάντο στο παλιό κοινοτικό κατάστημα της Μηλιάς Γρεβενών. Πρόσφατα βρέθηκε η γιγάντια σιαγόνα του μαστόδοντος, ένας βραχίονας, η κνήμη και δύο αλόνες. Ανάλογα ευρήματα που έφερε στο φως η ομάδα του Α.Π.Θ. αποδεικνύουν την ύπαρξη σπάνιας πανίδας πριν από 5-7 εκατομμύρια χρόνια στην Βόρεια Ελλάδα.

Γρήγορη η ανάπλαση του «Ξενία» Επιδαύρου

Το ιστορικό ξενοδοχείο του αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη, που έκλεισε πέρσι, θα έχει αποκατασταθεί ως το τέλος του χρόνου, όπως ανακοινώθηκε. Το ανακαινισμένο «Ξενία» πρόκειται να στεγάσει τις δραστηριότητες της Επιτροπής Συντήρησης Μνημείων Επιδαύρου. Τα έργα αναβάθμισης του χώρου της Επιδαύρου θα ολοκληρωθούν με τη μελλοντική επέκταση του τοπικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Αρχαιολογικά ευρήματα στη Συρία

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις των ανασκαφών στο Τελ Χάμμουκαρ της Συρίας οδήγησαν την ομάδα των Αμερικανών και Σύρων αρχαιολόγων στο συμπέρασμα ότι αντικρίζουν τα κατάλοιπα της αρχαιότερης μητροπόλεως του κόσμου. Μπορεί να έχουν βρεθεί παλιότεροι οικισμοί, όπως η Ιερική, αλλά όχι τόσο μεγάλης κλίμακας όπως αυτός στο Τελ Χάμμουκαρ. Τα νέα ευρήματα θέτουν σε αμφισβήτηση την άποψη, σύμφωνα με την οποία τα φύτα του πολιτισμού στη Συρία έφεραν οι Σουμερίοι από τη νότια Μεσοποταμία. Στην πεποίθηση αυτή είχε οδηγήσει το γεγονός ότι μέχρι τώρα οι μόνες πόλεις που είχαν βρεθεί ήταν οι σουμερικές πόλεις στη νότια Μεσοποταμία και χρονολογούνται από 4000 π.Χ.

Το παλιμψηστο του Αρχιμήδη

Το πιο παλιό γνωστό «χειρόγραφο» που αναφέρεται στα έργα του Αρχιμήδη μελετάται για πρώτη φορά από διεθνή ομάδα επιστημόνων στο Μουσείο Γουόλτερς της Βαλτιμόρης. Πρόκειται για τη μοναδική πρωτότυπη πηγή για το έργο του Αρχιμήδη *Περί των μηχανικών θεωρημάτων προς Ερρατοσθένη έρροδο*, όπου εζηγή με έρωτα σε πολλά από τα συμπεράσματά του με μηχανικές μεθόδους. Οι επιστημονικές πιστεύουν ότι η ανάλυση του παλιμψηστού θα τους φανερώσει τις απαρχές της φυσικομαθηματικής επιστήμης, εκείνο δηλαδή που ώθησε τον Αρχιμήδη να συνδυάσει τα μαθηματικά με τη φυσική.

Το παλιμψηστο γράφτηκε σε περγαμηνή και βιβλιοδεύθηκε τον 10ο αιώνα. Τον 12ο αιώνα, μετά την τέταρτη σταυροφορία, το βιβλίο καταστράφηκε, το κείμενο μισοβιβλιώθηκε, ενώ κάβεται προς αυτό γράφτηκαν χριστιανικοί ψαλμοί. Ο πρώτος που αναγνώρισε τη σημασία του κειμένου ήταν ο Δανός μελετητής των κλασικών μαθη-

ματικών Λούντβιχ Χάιμπεργκ, το 1906 στην Κωνσταντινούπολη. Κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα το κείμενο παρέμεινε χαμένο, σε κάποια ιδιωτική συλλογή ώσης, ώπου, το 1998, εμφανίστηκε σε δημοπρασία του οίκου Κρίστις στη Νέα Υόρκη. Εκεί πουλήθηκε τελικά για 2 εκατομμύρια δολάρια σε ανώνυμο συλλέκτη, ο οποίος έδωσε το κείμενο στη διάθεση της επιστημονικής κοινότητας. Στη δημοπρασία αυτή συμμετείχε με εκπρόσωπό της και η ελληνική κυβέρνηση, χωρίς όμως να μπορέσει να διαβάσει ποσό τέτοιου ύψους.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Τα νεοκλασικά του Π. Μυλωνά

Στο Μουσείο Μπενάκη πραγματοποιήθηκε έκθεση (30.6-24.7.00) με σχέδια και αποτυπώσεις του αρχιτέκτονα ακαδημαϊκού κ. Παύλου Μυλωνά, τα οποία είχε φιλοτεχνήσει από το 1941 έως τα μέσα της δεκαετίας του '50. Πρόκειται για σχέδια νεοκλασικών σπιτιών της Αθήνας, η οποία, όπως γράφει ο ίδιος, ήταν «Πολύ Μουσείο Ρυθμιολογία του 19ου αιώνα». Η καταστροφή αυτής της εικόνας που παρέχει η πολυτέλής Αθήνας, αφηλετά σε οικονομικά συμφέροντα και επιτελέστηκε μέσα στο β' μισό του 20ού αιώνα. Σπαράγματα της εικόνας αυτής έχουν απομεινεί έως σήμερα, αλλά η έκθεση ετοιμάει ένα μιάτρωμα ενός συνόλου, μιας ενότητας, της εικόνας της αστικής αθηναϊκής κοινωνίας της εποχής. Με άλλα λόγια, αποτελεί την εικαστική αφήγηση της ιστορίας.

Έκθεση κεραμικής στη Λάρνακα

Ως τον Σεπτέμβριο διήρκεσε η έκθεση του Λαογραφικού Ιστορικού Μουσείου Λάρνακας «Θεσσαλική κεραμική κατά τους νεότερους χρόνους», η οποία περιλάμβανε κυρίως χρηστική κεραμική από τα ντόπια εργαστήρια της περιοχής της Λάρνακας. Τον Σεπτέμβριο διοργανώθηκε στο ίδιο μουσείο και η έκθεση «Θεσσαλική κεραμική - Χώμα και νερό από την προϊστορία στην 3η χιλιετία».

Έργα του Κέντρι Μουρ στην Ανδρό

Στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Ανδρού παρουσιάστηκαν φέτος τα καλοκαίρια τα έργα του Βρετανού γλύπτη Κέντρι Μουρ, σε έκθεση με τίτλο «Υπό το φως της Ελλάδας». Ο καλλιτέχνης, φανερά επηρεασμένος από την ελληνική τέχνη όλων των εποχών και από το ελληνικό φως, παρουσίασε στην έκθεσή του, εκτός από γλυπτά, σχέδια, χαρακτηριστικά, λευκώματα και μακέτες.

Αρχαιολογικές εκθέσεις στη Ρόδο

Δύο αρχαιολογικές εκθέσεις εγκαινιάστηκαν στη Ρόδο μέσα στο πρώτο δεκάμηνο του Ιουλίου. Η πρώτη είναι αποτέλεσμα συνεργασίας της ΚΒ' Εφορείας με τα Αρχαιολογικά Μουσεία Κύπρου, Μαρσάλας (Σικελίας) και το Αρχαιολογικό Μουσείο Μασσαλίας. Αφορά τις «Ταφικές πρακτικές και παραδόσεις της Μεσογείου από το 1100 π.Χ. έως το 400 μ.Χ.», και πραγματοποιήθηκε μέσα στον αρχαιολογικό χώρο των Τάφων του Αγίου Ιωάννη. Η δεύτερη έκθεση παρουσιάστηκε στο Ναό της Παναγίας του Κάστρου στην Παιδιά Πόλη. Πρόκειται για τη γνωστή έκθεση του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου «Ιεροτελεστία και Πίστη. Βυζαντινός Τέχνη και Θεία Λειτουργία».

Σινά, Βυζάντιο, Ρωσία

Συλλογές αντικειμένων, χειρόγραφα και εικόνες από τα πρώιμα βυζαντινά χρόνια έως την εποχή του τελευταίου τσαρού παρουσιάζονται στη μεγάλη έκθεση «Σινά, Βυζάντιο, Ρωσία: Ορθόδοξη Τέχνη από τον 6ο έως τον 20ό αιώνα», που φιλοξενήσε το Μουσείο Εριτάζ της Αγίας Πετρούπολης ως τις 18 Σεπτεμβρίου και θα μεταφερθεί στην Courtauld Gallery του Λονδίνου τον Οκτώβριο. Την έκθεση διοργάνωσε το Κρατικό Ρωσικό Μουσείο σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αγίας Ακατερίνης - ίδρυμα που σκοπό έχει τη συγκέντρωση κεφαλαίων για τη συντήρηση της Μονής Αγίας Ακατερίνης του Σινά, των χειρόγραφων και των εικόνων της. Πολλά από τα εκθέμα-

τα που προέρχονται από τη μονή εκτίθενται για πρώτη φορά. Σκοπός των διοργανώσεων της έκθεσης είναι να αναδειχθεί η συνέχεια της ορθόδοξης παράδοσης μέσα από την αντιπαράθεση των σχέσεων μεταξύ Βυζαντίου και Σινά, Ρωσίας και Βυζαντίου, Σινά και Ρωσίας. Η έκθεση συνοδεύεται από κατάλογο 488 σελίδων.

Πανόραμα Ελληνικής Χαρακτικής

Μέσα από 300 έργα Ελλήνων και Ελληνοκυπρίων χαρακτών η έκθεση που πραγματοποιήθηκε στην Εθνική Πνακοθήκη, από τις 17 Ιουλίου ως τις 4 Σεπτεμβρίου, παρουσιάζει μια ολοκληρωμένη εικόνα της εξέλιξης της ελληνικής χαρακτικής από τα μέσα του 18ου αιώνα ως τις μέρες μας.

Έκθεση Κόντογλου στην Τήνο

"Ταξίδεμα στο νησί της Μεγαλόχαρης" ήταν ο τίτλος της έκθεσης με έργα του Φωτή Κόντογλου, η οποία διεξήχθη από τις 15 Αυγούστου ως τις 10 Σεπτεμβρίου. Περισσότερα από 50 έργα, βιβλία και προσωπικά αντικείμενα του παρουσιάστηκαν στο "Πολύκεντρο Ι. Ορφανός". Ήταν η πρώτη φορά που έργα του εκτέθηκαν στην Τήνο.

Έκθεση Φλαμανδών Ζωγράφων στην Πνακοθήκη

Στις 28 Σεπτεμβρίου, στο πλαίσιο του Ολλανδικού Φεστιβάλ στην Αθήνα, εγκαινιάζεται στην Εθνική Πνακοθήκη η έκθεση "Θεοί και ήρωες κατά την εποχή των Ρέμπραντ και Ρούμπενς", η οποία θα διαρκέσει ως και τις 8 Ιανουαρίου του 2001. Θα εκτεθούν 89 πίνακες, που προέρχονται από μυσία και από ιδιωτικές συλλογές απ' όλο τον κόσμο. Κύρια πηγή έμπνευσης των έργων αυτών της χριστιανικής εποχής του 16ου και 17ου αιώνα αποτέλεσε η αρχαία ελληνική μυθολογία. Η έκθεση θα περιλαμβάνει έργα τόσο των Ολλανδών όσο και των Φλαμανδών ζωγράφων της περιόδου αυτής, ενώ σκοπός της έκθεσης είναι, μεταξύ άλλων, να συνειδητοποιήσει το κοινό της διαφοράς μεταξύ της ολλανδικής και της φλαμανδικής ζωγραφικής.

Η Ζωή του Χριστού στο Βυζαντινό Μουσείο

Στο ανακαινισμένο πλέον Βυζαντινό Μουσείο των 2.000 τ.μ. έχει προγραμματιστεί η έκθεση "Μυστήριο μέγα και παράδοξον", με θέμα την ζωή του Χριστού. Η έκθεση θα διαρκέσει από τις 18 Οκτωβρίου ως το τέλος Φεβρουαρίου του 2001. Από τα 195 αντικείμενα που θα εκτεθούν, τα 16 ανήκουν στην Ιερά Μονή Αγίας Ακατερίνης του Σινά, ενώ τα υπόλοιπα θα "ταξιδέψουν" από διάφορα Βυζαντινά μουσεία και εφορείες αρχαιοτήτων της χώρας. Η έκθεση περιλαμβάνει τοιχογραφίες, εικόνες, υφάσματα, μικροαντικείμενα, οργανωμένα σε 4 ενότητες: α) Μορφή του Χριστού, β) Ενσάρκωση, γ) Από τη γέννηση στην ανάσταση, δ) Εσχολογία.

Η κρυφή κάμαρα των Ιταλών αριστοκρατών

Ζωγραφίες, ψηφιδωτά και γλυπτά από την Πομπηία και το Ερкулανέουμ, με έκδηλα οσευδολογικά χαρακτηριστικά, τα οποία κάποτε παρέμεναν κλεισμένα στο "καμπίνο σκεπτό", η "κρυφή κάμαρα", των Ιταλών αριστοκρατών, να να τα βλέπουν οι ίδιοι και επίλεκτοι επισκέπτες τους, εκτίθενται από τον Άπριλιο στο Αρχαιολογικό Μουσείο στη Νάπολι. Πολλές από τις τοιχογραφίες και τα ψηφιδωτά διατίθενται τα θέματα τους από την ελληνική μυθολογία, ενώ άλλες απεικονίζουν ερωτικές σκηνές από τα πορνεία και τις αριστοκρατικές βίλες της Πομπηίας.

Έκθεση αρχαιοτήτων στο Σίδνεϋ

Το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας, σε συνεργασία με το Rowenhouse Museum στο Σίδνεϋ της Αυστραλίας, διοργανώνει αρχαιολογική έκθεση με τίτλο "Χίλια Χρόνια Ολυμπιακών Αγώνων. Θησαυροί της Αρχαίας Ελλάδας". Η έκθεση, που παρουσιάζεται στο Rowenhouse Museum, άνοιξε στις 18 Ιουλίου και θα διαρκέσει ως τις 15 Νοεμβρίου. Θα παρουσιαστούν 54 αρχαία έργα, ιδιαίτερα σημαντικά, τα οποία χρονολογούνται από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι και την Ύστερη Ελληνιστική-Πρώιμη Ρωμαϊκή εποχή.

Θέμα της έκθεσης είναι η γένεση και η καταγωγή των αθλητικών αγώνων. Το σκεπτικό της έκθεσης αφορά την καθιέρωση των

οργανωμένων αγώνων, τον ιερό τους χαρακτήρα και την τέλεσή τους στα πανελλήνια ιερά, στην Ολυμπία, στους Δελφοί, στη Νεμέα και στην Ισθμία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους αγώνες της Ολυμπίας, τους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαίας Ελλάδας, και στα επιμέρους αγωνίσματα.

Η έκθεση "Ιεροτελεστία και Πίστη" στη Ρόδο

Στις 8 Ιουλίου, η έκθεση "Ιεροτελεστία και Πίστη. Βυζαντινή Τέχνη και Θεία Λειτουργία" μεταφέρθηκε στο ναό της Παναγίας του Κάστρου της Ρόδου (Παλαιά Πόλη). Η έκθεση διήρκεσε ως τις 30 Σεπτεμβρίου.

Έκθεση στην Πνακοθήκη Αβέρωφ

Από τις 9 Σεπτεμβρίου ως τις 15 Ιανουαρίου θα διαρκέσει η έκθεση "Συλλογές Ευάγγελου Αβέρωφ: ταξιδεύοντας στο χρόνο, από την αρχαιότητα ως σήμερα", που παρουσιάζεται στην Πνακοθήκη Αβέρωφ στο Μέτσοβο. Η έκθεση περιλαμβάνει αντικείμενα αρχαίας ελληνικής τέχνης, παλαχοκρατικά σκεύη, βυζαντινές εικόνες, χάλκινα σκεύη, κοσμήματα, όπλα, στασιά κ.ά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ημερίδα για τον Πυθέα

Στις 28 Απριλίου 2000 στο Μουσείο Ιστορίας της Μασσαλίας πραγματοποιήθηκε Ημερίδα για τον Πυθέα το Μασσαλιώτη με τίτλο: *Ο Πυθέας ανάμεσα στο θύλο και στην πραγματικότητα*, με διοργανωτή τον καθηγητή Didier Fraillon.

Τα θέματα που αναπτύχθηκαν από τους ομιλητές ήταν τα ακόλουθα: Derival, G., «Πυθέας ο Μασσαλιώτης», Romey, P., «Τα πλοία των Ελλήνων την εποχή του Πυθέα», Daponte, L., «Διακυβέρνηση των αρχαίων πλοίων», Fabre, P., «Η Ξυλή των Φυκαίων της Μασσαλίας, Ευθυμής και Πυθέας», Herbaux, F., «Μικροπαρθήριος, Βοηθήματα του ταξιδιού του Πυθέα», Pralon, D., «Αρκεβίς φυλογενικής μαρτυρείς σχετικά με τον Πυθέα», Ca Bianchetti, S., «Από το Κάδιε στον Τάναϊ (ο ποταμός Ντον), η Ευρώπη του Πυθέα», Geogelin, Y., «Αμπαλιές και μέγεθος της γης κατά τον Πυθέα», Gassend, J.M., Geogelin, Y., «Η αστρονομία και η φυσική του Πυθέα εικονογραφημένη», Aujac, G., «Η γήινη σφαίρα την εποχή του Πυθέα και του Πτολεμαίου», Serra, G., «Ο γνώνιμος του Πυθέα», Arnaud, P., «Ο "φεύτης" που αποκαθίσταται», Journes, H., «Πυθέας, από το ακρωτήριο Καβαίον στη Θούλη», Λάζος, Χρήστος, «Η ναυτική τεχνολογία την εποχή του Πυθέα», Ka Mund-Dorchie, M., «Η Θούλη στην ευρωπαϊκή φυλογενική παράδοση μετά τον Πυθέα».

Ο μοναδικός Έλληνας ομιλητής κ. Χρήστος Λάζος, που προσκήληθηκε στην Ημερίδα, έχει εκδώσει βιβλίο με θέμα: *Το ταξίδι του Πυθέα στην άγνωστη Θούλη* (Αίολος, Αθήνα 1998). Ας σημειωθεί ακόμη ότι στη Μασσαλία υπάρχει ο σύλλογος «Πυθέας και Αλεξάνδρος»-με πρόεδρο την κ. Elisabeth Μαυρομάτη-Merienne.

Ανασκαφή και Μελέτη, III

Με θέμα «Ανασκαφή και Μελέτη, III: Πρόσφατες έρευνες σε θέματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στο Πναπιστήριο Αθηνών», πραγματοποιήθηκε Συμπόσιο (25 και 26 Μαΐου 2000) στη Φιλοσοφική Σχολή, στην Πναπιστημιούπολη Ζωγράφου. Παράλληλα εγκαινιάστηκαν νέες εκθέσεις και διδακτικές συλλογές στο εκεϊ Μουσείο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Το Νόμισμα στο Θεσσαλικό Χώρο

Οι «Φίλοι του Νομισματικού Μουσείου», μετά την επιτυχία των δύο προηγούμενων Επιστημονικών Συναντήσεων (Αθήνα 1996, Θεσσαλονίκη 1998), διοργανώνουν (σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πναπιστημίου Θεσσαλίας και με την υποστήριξη των αρμοδίων για την περιοχή Αρχαιοτήτων) την Γ' Συνάντηση, με θέμα το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο: «Νομισματοκοπία, Κυκλοφορία, Εικονογραφία, Ιστορία.

Αρχαία, Βυζαντινά και Νεότερα χρόνια». Η Συνάντηση θα πραγματοποιηθεί στον Βόλο, στις 25-27 Μαΐου 2001.

Οι θεματικοί άξονες της Γ' Συνάντησης θα αφορούν την Αρχαιότητα, το Βυζάντιο, τους ρωμαϊσμούς και νεότερες χρόνους, και θα αναφέρονται στη νομισματική, την εικονογραφία, τη νομισματική κυκλοφορία και τους «θησαυρούς». Με τον όρο κυκλοφορία εννοείται η διακίνηση τόσο του θεσσαλικού νομισματικού εντός και εκτός της Θεσσαλίας, όσο και των μη θεσσαλικών νομισμάτων στο θεσσαλικό χώρο. Διάρκεια των ανακοινώσεων: 20'. Γλώσσες της συνάντησης θα είναι η Ελληνική, η Αγγλική, η Γαλλική και η Γερμανική.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης να συμμετάσχουν και με Πίνακα - Ανακοίνωση τοίχου (Poster) διαστάσεων 70 x 100 εκ. (σε τακτοκίνητη διάταξη), στον οποίο θα παρουσιάζονται σύνολα νομισμάτων από ανασκαφές, «θησαυροί» και συλλογές. Ο κάθε πίνακας μπορεί να περιλαμβάνει φωτογραφίες, σχέδια, χάρτες, και πρέπει να καλύπτει ένα αυτεπλήρες θέμα, το οποίο θα συνοδεύεται από σύνοψο επεξηγηματικό κείμενο.

Τόσο το κείμενο των ανακοινώσεων όσο και εκείνο των Πινάκων-Ανακοινώσεων τοίχου θα δημοσιευθούν στον τόμο των Πρακτικών στη σειρά εκδόσεων των «Φίλων του Νομισματικού Μουσείου» Οθολός.

Εφαρμογές προηγμένης τεχνολογίας στην αρχαιολογική έρευνα και τη διάχυσή των αποτελεσμάτων της

Ρέθυμνο 26-28 Μαΐου 2000

Συνεδρίο με το θέμα του τίτλου οργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε στο Ρέθυμνο από το Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Κρήτης και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (καθ. κ. Π. Θέμελης, πρόεδρος), υπό την αιγίδα του υπουργείου Πολιτισμού και της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του υπουργείου Ανάπτυξης. Στόχος του Συνεδρίου ήταν να παρουσιασθούν τα αποτελέσματα των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, κυρίως στο πλαίσιο του ΕΠΕΤ II, και να ενημερωθεί η επιστημονική κοινότητα για τη διεθνή εμπειρία τόσο στις εφαρμογές της σύγχρονης τεχνολογίας στην αρχαιολογική έρευνα όσο και στη δημοσίευσή των αποτελεσμάτων της με ηλεκτρονικά μέσα. Είκοσι οκτώ ανακοινώσεις παρουσιάστηκαν με θέματα: 1. 'Αρχαιολογία και εφαρμογές σύγχρονης τεχνολογίας'. 2. 'Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφορίας και αρχαιολογική έρευνα'. 3. 'Πληροφορική και τεκμηρίωση - Διαχείριση αρχαιολογικών δεδομένων'. 4. 'Φυσικές επιστήμες και αρχαιολογική έρευνα - αρχαιομετρία - τηλεπισκόπηση'. 5. 'Δημοσίευση - διακίνηση - διάχυση αποτελεσμάτων αρχαιολογικών ερευνών'. Προσλήφθηκαν και έλαβαν μέρος σχεδόν όλοι οι Φορείς (υπουργείο Πολιτισμού, Πανεπιστήμιο και Πολυτεχνείο Κρήτης, ΙΤΕ, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Μουσείο Μπενάκη) καθώς και μεμονωμένοι επιστήμονες, του δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, που ασχολούνται με το αντικείμενο του συνεδρίου στον ελληνικό χώρο, ενώ παρουσιάστηκαν ανάλογα ευρωπαϊκά προγράμματα καθώς και αποτελέσματα σχετικών πρόσφατων ερευνών. Μεγάλο μέρος των ανακοινώσεων αφορούσε τα αποτελέσματα και τις εφαρμογές των μεγάλων προγραμμάτων του ΕΠΕΤ II «ΔΑΙΔΑΛΟΣ» και «ΠΟΛΕΜΩΝ», που πραγματοποιήθηκαν από το ΥΠ.Πο./Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Κρήτης και το ΙΤΕ-Δ/νση Αρχείου Μνημείων του ΥΠ.Πο. αντίστοιχα, και προκάλυπταν έντονες και ενδιαφέροντες συζητήσεις, καθώς μέσα από αυτά αναδείχθηκαν νέοι επιστημονικοί που προέβλεπε τη διεπιστημονική συνεργασία και τις εφαρμογές της σύγχρονης τεχνολογίας. Συγκεκριμένα, στην **πρώτη ενότητα** (πρόεδρος ο καθ. Π.Κ. π. Θέμελης) παρουσιάστηκαν οι ανακοινώσεις: Δ. Βαλλιδίου-Γ. Σμυρλής: 'ΔΑΙΔΑΛΟΣ': Ένα ολοκληρωμένο σύστημα καταγραφής, τεκμηρίωσης και αξιοποίησης της πολιτισμικής κληρονομιάς Κρήτης με χρήση προηγμένης τεχνολογίας (με παράλληλη παρουσίαση posters). Π. Πάντος - Χρ. Μπελικιώρη: 'Πολέμεις. Συντονισμένες υπηρεσίες τηλεπισκόπησης για την τεκμηρίωση, διακίνηση και ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς'. Κ. Ζάχος - Α. Ντούζουλη: 'Η χαρτογράφηση της αρχαίας Νικόπολης στο πλαίσιο του προγράμματος ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ'. Ε. Ζουραντζής: 'ΑΝΘΙΒΟΛΟΝ. Πρόγραμμα ηλεκτρονικής επεξεργασίας της Ορθόδοξης χριστιανικής εικονογραφίας'. Στη **δευτέρα ενότητα** (πρόεδρος ο καθ. ΑΠΘ κ. Α. Τσιούμη) παρουσιάσαν εφαρμογές του Γ.Σ.Π. και σχετικά προγράμματα: Α. Ζαρρίης: 'Εφαρμο-

γές της δορυφορικής τηλεπισκόπησης και των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφορίας στην αρχαιολογική έρευνα της Μεσογείου". Γ. Σιδηρόπουλος: 'Το δομημένο περιβάλλον στη διακίνηση. Το αστικό τοπίο, τα δεδομένα, η επεξεργασία, αναπαράσταση'. Βάση γνώσεων για τη Μ. Ασία, της Τράπεζας Πληροφοριών του ΙΜΕ, Γ. Χάλαρης: 'Τα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών στην αρχαιολογική έρευνα' (με κωδική έρευνα στο έργο ΔΑΙΔΑΛΟΣ). Κ. Κατομάλλος: 'Σύγχρονα συστήματα Γεωπληροφορικής στην αρχαιολογική έρευνα'. Κ. Αθανασάκης - Ε. Κανάκη - Μ. Μανιοδάκης: 'Καταγραφή, χαρτογράφηση και τεκμηρίωση αρχαιολογικών θέσεων της Κρήτης με το πρόγραμμα "ΔΑΙΔΑΛΟΣ", και Α. Γκιούρου - Χ. Καραβάνης - Α. Ζαρρίης: 'Επίγειες και διαστημικές προσεγγίσεις στην αρχαιολογική έρευνα της Αμοργού'. Στην **τρίτη ενότητα** παρουσιάστηκαν Λεξικά ορολογίας, απαραίτητα για την συμβατότητα των καταγραφών-διαχειρίσεων πολιτισμικού υλικού, που προκύπτουν από τα Προγράμματα "Πολέμων" [Α. Κολιτσούλου - Δ. Καλομοιράκης: "Πολυευκλείς: Θησαυρός όρων Μνημείων"] και "ΔΑΙΔΑΛΟΣ" [Δ. Βαλλιδίου - Γ. Σαρδάρης - Μ. Ζακυνθινάκη: "Λεξικό εθνοαρχαιολογικής ορολογίας και τυπολογίας αγγείων"], καθώς και παραδείγματα τεκμηρίωσης και διαχείρισης δεδομένων αρχ/κών έργων: Ο. Ευθυμίου - Δ. Μανδάρης - Μ. Ντουκάκης: 'Από την ανασκαφή στη δημοσίευση. Εφαρμογή ηλεκτρονικών μεθόδων στη διάχυση και μελέτη του αρχαιολογικού υλικού' (από το Πρόγραμμα ΔΑΙΔΑΛΟΣ). Ph. Courpne: 'Numérisation des documents finaux des synthèses'. Ι. Αλεξόπουλος - Φ. Μαλλούχου-Τυλιόνα: 'Η βάση δεδομένων της τεκμηρίωσης των αναπληρωτικών εργασιών στην Ακρόπολη'. Η. Βαλλιδίου - Μ. Ζακυνθινάκη: 'Αποτελέσματα στο μουσειακό χώρο: Η εφαρμογή στο Ελληνικό κομμάτι από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη'. Στην **τετάρτη ενότητα** (πρόεδρος καθ. ΑΠΘ Κ. Κατομάλλος) παρουσιάστηκαν προγράμματα και αποτελέσματα των πρόσφατων φυσικοχημικών ερευνών και τηλεπισκόπησης: Α. Ζαρρίης: 'Αρχαιολογία χωρίς ανασκαφή-γεωφυσικές διασκοπήσεις στην αρχαιολογική έρευνα'. Γ. Μαυρέλης - Δ. Παπαδημιόπουλος - Η.Κ. Γεωργίου - Σ.Ι. Σαντριβανόπουλος: 'Η συμβολή της Ζ/Ι Imaging Hellas στη διαδικασία της αποτύπωσης και της γεωμετρικής τεκμηρίωσης των μνημείων'. Σ. Θεοδορίδης - Κ. Τομακιάκης: 'Προηγμένη τεχνική φωτογράφισης αρχαιολογικών χώρων με χρήση τηλεεικονομετρικών μοντέλων ελλειπτικού και εφαρμονγής ψηφιακής φωτοεικονομετρίας σε αρχαιολογικά αποτυπώματα'. J. F. Pargot: 'Reconnaissance de formes et analyse de données appliquées aux objets urbains et aux structures archéologiques discernables sur les images de satellite'. Ν. Σμυρλιάκης, Ε. Φωκά: 'Τεκμηρίωση-αυτο-τηρη-απόδοση θραυσμάτων αγγείων με τη βοήθεια σύγχρονης ηλεκτρονικής τεχνολογίας'. Ν. Καλλιθέρας-Κόντος, Α. Καστανός, Ι. Τουράτογλου: 'Γχοστομειακή Ανάλυση αργυρών τετραδράχμων από μακεδονικά νομισματοκοπεία της εποχής του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Α. Τσιούμη: 'Η εφαρμογή της μεθόδου των μαγνητικών διασκοπήσεων σε χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος της Ανατ. Κρήτης'. Τέλος, στην **5η Συνεδρία** παρουσιάστηκαν συνθέτες εργασίες ηλεκτρονικής δημοσίευσης-διάχυσης της πολιτισμικής γνώσης [Α. Αλεξάνδρη: 'Σύνθεση ετερογενών βάσεων αρχ/κών δεδομένων. Προβλήματα και προοπτικές'. Α. Βλάχος - Γ. Μπιλιλιός: 'Το πρόγραμμα Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο. Πρώτες επιστημονικές και στρατηγικές ανάπτυξης'. Ι. Κολομαράς-Π. Ζαφειρίδης-Α. Αβραμίου: 'Ο κύβος ΟΔΥΣΣΕΥΣ και το ενδοκίβωτο του ΥΠ.Πο. Η συμβολή τους στην προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς και οι προοπτικές'. Ε. Μυλωνάς: 'Η ανάπτυξη ενός γενικευμένου περιβάλλοντος υβριδικών εκδόσεων για έργα πολιτισμικής κληρονομιάς'. Chr. Sireix: 'Un exemple de base des données pour la gestion de la production d'un centre potier antique', που έδειξαν τις τεράστιες δυνατότητες σύγχρονης δημιουργίας, παραγωγής και προβολής πολιτισμικού έργου. Σχεδόν όλες οι ανακοινώσεις έγιναν μέσω Η/Υ, ενώ στη διάρκεια του συνεδρίου έγιναν επίδειξεις προγραμμάτων και Βάσεων Δεδομένων σε ενδιαφερομένους. Από τις ενδιαφέρουσες συζητήσεις που ακολούθησαν όλες τις ανακοινώσεις, πέραν του ορισμένου χρονικού ορίου, κοινή ήταν η διαπίστωση ότι υπάρχει έντονη τάση κυρίως μεταξύ νέων επιστημόνων και μελών αρχαίων τεχνολογίας και εφαρμογές της στην έρευνα, τη συντήρηση, διακίνηση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς. Χρήση 'κοινής γλώσσας' καταγραφής-τεκμηρίωσης-διακίνησης, γνώση και φαντασία είναι οι βασικοί παράγοντες της σύγχρονης ελληνικής αρχαιολογίας. Κοινή ωστόσο ήταν και η διαπίστωση για την ελλιπή ενημέρωση της ελληνικής επιστημονικής κοινότητας ως προς τα σχετικά προγράμματα και την πρόσφατη της έρευνας. Στα

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

συμπεράσματα του συνεδρίου συμπεριλήφθηκαν: Η έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση των Πρακτικών του Συνεδρίου. Η αλληλεπενεργία και συνεργασία μεταξύ των επιστημονικών ιδρυμάτων, του ΥΠ.Π.Ο. και επιστημόνων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που ασχολούνται με το αντικείμενο. Η σύσταση ομάδας "μοντελοποίησης" όρων. Η ενημέρωση μέσω του κόμβου ΟΔΥΣΣΕΑΣ του ΥΠ.Π.Ο. με newsletter κ.λπ. Η οργάνωση νέου συνεδρίου με το ίδιο αντικείμενο σε δύο χρόνια (2002).

Δέσποινα Χατζή-Βαλιάνου
Αρχαιολόγος, Δ/ντρια του Αρχικού Ινστιτούτου Κρήτης
Πληροφορίες: Τηλ.: 081 227237, Fax: 081/330900,
email: protocollo@aik.culture.gr

Συνέδριο Ιστορίας της Τέχνης

Το πρώτο συνέδριο Ιστορίας της Τέχνης θα πραγματοποιηθεί στις 6, 7 και 8 Οκτωβρίου, με πρωτοβουλία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Θέμα του συνεδρίου είναι "Η Ιστορία της Τέχνης στην Ελλάδα", ενώ φιλοδοξία των διοργανωτών είναι η εξέταση μεθοδολογικών θεμάτων του κλάδου.

Συνέδριο του Ελληνικού Ινστιτούτου Βενετίας

Συνέδριο με θέμα τις απεικονίσεις του Χριστού στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή τέχνη θα πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο του 2000 από το Ελληνικό Ινστιτούτο Βενετίας με τη συνεργασία της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας, ενώ τον Οκτώβριο, με τη συμμετοχή του Πανεπιστημίου της Βενετίας αυτή τη φορά, στο συνέδριο θα εξεταστούν θέματα της ελληνικής ιστοριογραφίας των μεταμεσαιωνικών και νεότερων χρόνων. Μέχρι το τέλος του έτους θα πραγματοποιηθούν ακόμα τρία συνέδρια, ένα για την έκδοση των πηγών, ένα με θέμα τις σχέσεις Βυζαντίου - Βενετίας και τέλος το Διαδίκτυο του θεάτρου.

Σεμινάριο Ελληνικής Παλαιογραφίας στη Δημητσάνα

Σεμινάριο Ελληνικής Παλαιογραφίας και Ιστορίας Κειμένων πραγματοποιήθηκε στη Δημητσάνα από τις 16 ως τις 30 Σεπτεμβρίου του 2000. Το σεμινάριο οργανώθηκε από το Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο του Μορφωτικού Ιδρυμάτων της Εθνικής Τράπεζας και το Δήμο Δημητσάνας. Δικαιώματα συμμετοχής έχουν 15 φοιτητές επί πτυχίου ή μεταπτυχιακού, οι οποίοι και θα παρακολουθήσουν δωρεάν μαθήματα σχετικά με βυζαντινά χειρόγραφα και ιστορικά έγγραφα.

Λογοτεχνικό συνέδριο στην Κρήτη

Από τις 30 Ιουνίου ως τις 2 Ιουλίου 2000 το Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας διοργάνωσε το Διεθνές συνέδριο "Κρήτη και Ευρώπη. Συγκρίσεις, συγκλίσεις και αποκλίσεις επί λογοτεχνία" στους Βαρβάρους του Ηρακλείου Κρήτης. Θέμα του συνεδρίου ήταν η κρητική λογοτεχνία μέσα σε μια διαδρομή, από την αναγέννηση έως και τη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή.

Ο χρόνος στη Μονεμβασιά

Το Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης που διοργάνωσε για το φετινό καλοκαίρι (15-17 Ιουλίου) ο Μονεμβασιώτικος Όμιλος έχει θέμα την "Αντίληψη του χρόνου". Το συμπόσιο διοργανώθηκε στο Κάστρο της Μονεμβασίας και οι εισηγήσεις που ακουστήκαν ήταν χωρισμένες σε τέσσερις ενότητες: τη Φιλοσοφία, την Ιστορία των Επιστημών, την Ιστορία και την Ιστορία της Τέχνης (βυζαντινή και μεταβυζαντινή περιόδους). Ευρύτατη ήταν η συμμετοχή από διεπιστημονικό κύκλο ερευνητών.

"Χρόνος και Ιστορία"

Το 14ο Διεθνές Συνέδριο με θέμα την Έρευνα για το Χρόνο πραγματοποιήθηκε στην Αριδαία στις 13 και 14 Σεπτεμβρίου. Οι ανακοινώσεις του συνεδρίου, που διοργανώθηκε από το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Οργάνωσης Λαϊκής Τέχνης, αφορούσαν έρευνες εθνογραφικού, κοινωνιολογικού και ιστορικού περιεχομένου σε σχέση με το χορό, καθώς και αδημοσίευτες εργασίες σχετικές με

τη μουσική και την ενδυματολογία. Συμμετείχαν 250 ερευνητές, ιστορικοί, χορογράφοι με ενεργό ενδιαφέρον για τον λαϊκό χορό, από 25 χώρες.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Διαλέξεις στο Ε.Α.Μ.

Η Εταιρεία των Φίλων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών οργανώνει τις παρακάτω διαλέξεις:

11.10.00 Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, Πρόεδρος της Ε. Φ. Ε. Α. Μ.: "Παράδοση της μακέτας Ακροπόλεως Μυκηνών και Τίρυνος, Ιωνών Τουράτσουλο, Διευθυντής του Ε.Α.Μ.: Χαριτσιμής, Νικόλαος Καλτσάς, Προϊστάμενος της Συλλογής γλυπτών του Ε.Α.Μ.: "Η Φρασκίαια και ο κύρος της Μερέντας".

8.11.00 Άκης Χωρέμη, Προϊσταμένη της Α' Ε.Π.Κ.Α.: "Ρωμαϊκή Αθήνα".

22.11.00 Χρίστος Ντούμας, Καθ. Προϊστορικής Αρχαιολογίας: "Πρόσφατα ευρήματα από το Ακρωτήρι της Θήρας. Μια περαιτέρω ενδοσκόπηση στον προϊστορικό κόσμο του Αιγαίου".

6.12.00 Γεώργιος Δοντάς, Πρόεδρος της Α.Α.Ε.: "Το Αθηναϊκό Πορτρέτο του τέλους της αρχαιότητας".

Οι διαλέξεις θα πραγματοποιηθούν ώρα 19.00 στο αμφιθέατρο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Προς το περιοδικό "Αρχαιολογία και Τέχνες"

Το θέμα της χρονολόγησης της ηλικίας του ανθρώπου στη γη, αλλά και της μορφής του προγόνου μας, έχει απασχολήσει και θ' απασχολεί πολύ ακόμα την επιστήμη της Αρχαιολογίας, και ειδικότερα τους προϊστοριολόγους.

Πολλές θεωρίες αναπτύχθηκαν, ειδικότερα τους δύο τελευταίους αιώνες, και κάθε φορά οι επιστήμονες, οι ειδικοί, διαβεβαίωναν με επίταση όταν είχαν πλέον στοιχεία που τεκμηριώναν, κατά προσέγγιση βέβαια, την ηλικία των πρώτων προγόνων μας.

Ας θυμηθούμε τι έγινε με την ανεύρεση του λεγόμενου "ανθρώπου του Νεάντερταλ" στη Γερμανία του περασμένου αιώνα (1857), για να φτάσουμε σήμερα να λεχθεί, πάλι από Γερμανούς, ότι ο στατό αυτό δεν ήταν ανθρώπινο, χάρις στον έλεγχο του DNA των οστών που έκανε η ανώτερη βιολογία.

Γνωστός η απάτη με τα βρόγχα ανθρώπινου εμβρύου, ότι προεργαστεί από τα ψάρια: ο Ησέκελ έγινε κατάπυκτος και περιγλώχ. Άλλη απάτη του, η ανακάλυψη του ανθρώπου της Ιβόρας: για να παρουσιαστεί τον πήκτωνμένο σκελετό βρήκε ένα κρανίο που έμοιαζε με κρανίο πιθήκου, ένα μηρίοιο οστών και δύο δόντια ανθρώπου. Τελικά, αποδείχθηκε ότι το κρανίο ανήκε σε μεγάλο ζώο θήρας, ενώ το μηρίοιο ήταν τέλειος άσχετο. Τα στοιχεία είναι πολλά, αλλά δεν θέλω να σας φέρω σε δυσκολία όσον αφορά το μέγεθος της αναφοράς μου γράφοντας περαιότερα στοιχεία.

Ένα αδιάφευστο στοιχείο εναντίον των θεωριών περί αυστραλοπιθήκου, επιδέξιο ανθρώπου, όρθιν ανθρώπων και ποιος ξέρει αργότερα και τι άλλους "ανθρώπους" θα ανακαλύψουν οι προϊστοριολόγοι, είναι ότι οι απεριγράπτου κάλλους βραχογραφίες δεν μπορούν να γίνουν ούτε σήμερα από τους περισσότερους από εμάς, διότι η τέχνη είναι αυτοφύκη, ηγίατα, είναι εσωτερική παράδοση που ανέρχεται για κάτι καλύτερο, σκόπετο, ομορφότερο, είναι η γλώσσα, η ομιλία, η γραφή προτού υπάρξει ο γραπτός λόγος. Λοιπόν, κύριοι προϊστοριολόγοι, αυτό το εκπρασιτικό ζήτημα που ανήκω πάλι στους βράχους του σπληνίου δεν γίνεται από τον πρωτόκοιδη, μη κριμώσαστε πίσω από το δάκτυλό μας.

Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει ένας σεβασμός στο θέμα της χρο-

υλότησης και της καταγωγής του ανθρώπου, και όχι χάρην θ΄ήθεν της "παιδαγωγίας", να προπαγανδίζουμε μετά μανθές θεωρίες στα παιδιά, με εκόνες μάλιστα, για να γίνουν πιο κατανοητές, περί τιθ-κοειδούς προγόνου μας, γιατί έτσι μας βολεύει για να εφησυχάζου-με συνειδησιακά, και έμμεσα να ειρωνευθούμε την χριστιανική εκ-κλησία, που πρεσβείει την καταγωγή του ανθρώπου από ίδιο άν-θρωπο σαν εμάς. Σε άλλους εκ βρούνε πρώτα τον ενδιάμεσο κρικο, που ποτέ δεν πρόκειται να βρούμε, εκτός αν κάνουν αλχημείες, και πάλι συζητάμε.

Όλα αυτά τα αναφέρω διότι στο εγγύς παρελθόν είχατε προβά-λει και μάλιστα παραστατικότητα τα κείμενα της κυρίας Μαρίας Ντεκάστρο και την εικονογράφηση της Β. Λιάπη.

Δεν θα ήταν σωστό να υπάρχει μονόπλευρη τοποθέτηση πάνω του τόσο σοβαρό αυτό θέμα, και θα ήθελα να δημοσιευθεί το κειμε-νο που σας στέλνω.

Μιχάλης Νικολόπουλος
Παιδίατρος
Φιλελλήνων 14
Νέα Πεντέλη 152 36

Ευχαριστώ πολύ για την φιλοξενία στο περιοδικό σας.

BIBLIA

Αρχαιοφθιτωικά

Πρακτικά Συνεδρίου

Εκδ. Δήμος Αλμυρού, Λάρισα 1997

Τα Πρακτικά του Β' Συνεδρίου Αλμυρωτικών Σπουδών, που έγι-νε στον Αλμυρό (3-4.6.1996), κυκλοφόρησαν πρόσφατα. Το δίτομο έργο περιέχει τριάντα ανακοινώσεις, μέσα από τις οποίες περνούν όλες οι εποχές, τα επιτεύγματα και οι προβληματισμοί της Θεσσα-λίας.

Newsletter, The Norwegian Institute at Athens

Τόμ. 1, αρ. 1, Άνοιξη 2000

Κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου του Νορβηγικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Αθηνών, σε αγγλική γλώσ-σα, με προοπτική να κυκλοφορήσει αργότερα και στη Νορβηγική. Στις οκτώ σελίδες του, μαζί με διάφορα άρθρα σχετικά με την τρέ-χουσα πνευματική κίνηση και τον σύγχρονο προβληματισμό, πληρο-φορούμαστε για τις δραστηριότητες του Ινστιτούτου καθώς και για τα σχέδιά του στο μέλλον. Χρήσιμο και χωρίς φλαουρίες έντυπο.

Σύναξη, τεύχος 73

Τριμηνιαία έκδοση Σπουδής στην Ορθοδοξία
Αθήνα 2000

Κυκλοφόρησε το 73ο τεύχος της Σύναξης, αφιερωμένο στο θέ-μα «Παγκοσμιοποίηση, κοινωνικά οράματα και εκκλησιαστική συν-είδηση». Μέσα από οκτώ μεστά κείμενα, επιχειρείται η κριτική προ-έγγιση του ζητήματος υπό το πρίσμα της ορθόδοξης θεολογικής συνείδησης. Παράλληλα εξετάζονται, με τη γνώστη σοβαρότητα και υπευθύντητα, και άλλα θέματα, όπως η θεολογική διδαχή και η ανανέωση της Εκκλησίας.

Λαογραφικό Ιστορικό Μουσείο Λάρισας

Ενημερωτικό Δελτίο
Λάρισα 2000

Χρήσιμο και καλοκαμμένο, το ενημερωτικό αυτό φυλλάδιο που μας γνωρίζει την ταυτότητα του Λαογραφικού Ιστορικού Μουσείου Λάρισας και μας προσφέρει, με λίγα μικρά, αλλά διάδου-σημένα, λαογραφικά μελετήματα που αφορούν τα εξής θέματα: «Λάρισα και Πηνειός» (Λένα Γουρυσιώτη), «Υδάτινα στοιχεία και στοιχεία του νερού στο ελληνικό παραδοσιακό πολιτισμό» (Άγγελική Βασιλειάδακη και Λίνα Μουσιώνη), «Ρυζί, ροδοπέταλα και

κουφέτα: ναυμία έθιμα στον αστικό χώρο» (Ελένη Σωτηρίου και Γαβριέλα Ασπράκη). Το τεύχος κλείνουν αγγλικές περιλήψεις των κειμένων.

Ο Μέντωρ

Χρονολογικό και Ιστοριοδιφικό Δελτίο της Α.Α.Ε.

Έκδ. της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, Αθήνα 2000

Στο 53ο τεύχος του Δελτίου θίγεται το σημαντικότατο θέμα-προβλημα των Δημοσιεύσεων και Δημοσιευμάτων. Σε ένα κείμενο που απευθύνεται προς τους Εταιρείου, ο Γ. Γ. της Α.Α.Ε. παρατηρεί με αυστηρότητα, αλλά πόσο ορθά, ότι η «επιστημονική διάσταση που επικρατεί στην ελληνική αρχαιολογία» είναι ένα από τα τριωτά που υφίσταται ο κλάδος, καθώς και ότι «ενώ τα δημοσιεύματα είναι, συνολικά, άθρονα, δεν γίνονται προστά εύκολα ή μόνον εντελώς άγνωστα». Ακόμα δημοσιεύεται συμπληρωματικό άρθρο εκείνου, με τίτλο «Τα πρόσωπα που επιδρούν στην ελληνική αρχαιολογία», που είχε δημοσιευθεί το 1955 (στο τεύχος 34, σσ. 61-72). Της Ντόρας Βασιλικού είναι το πολύ ενδιαφέρον άρθρο που αναφέρεται στην προσωπικότητα και το ρόλο του Ερρίκου Σλήμαν στην ελληνική αρχαιολογία. Τέλος, με τον τίτλο «Ο Παναγιώτης Σταματάκης και η α-νασκαφή των Μικηνίων», αναδημοσιεύεται κείμενο από τον Οδηγό της έκδοσης «Τροία, Μικήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Εκατό χρόνια α-πό το θάνατο του Ερρίκου Σλήμαν» (Αθήνα Ε.Α.Μ. 1990). Από το κείμενο αυτό μαθαίνουμε τα παρασκήνια των ανασκαφών, ό,τι απέ-κρυψε ο φιλόδοξος Σλήμαν και τον σωτήριο για το αρχαίο έργο ρό-λο του Σταματάκη, που καιρός είναι πια να δικασθεί.

Ελληνικό Πανόραμα

Τριμηνιαία έκδοση, τεύχος 120

Θεσσαλονίκη 2000

Ο τίτλος του η χαρακτηρίζει απόλυτα. Το ελληνικό πανόραμα μάς ταξιδεύει σε απρόσιτες γωνίες της Ελλάδας αλλά μας δείχνει και πράγματα που βρίσκονται κάτω από τα μάτια μας και δεν τα βλέπουμε. Στο τεύχος 12, ένα πλούσια εικονογραφημένο άρθρο του Στέφανου Στεφανίδη μάς ξεναγεί με γνώση και αγάπη στον Πε-ριοιά της αρχαιότητας. Πικρή η κατάληξη του κειμένου: Σκόρπια μνημεία παλεύουν, με σύμμοχο το φως, τη δόξα, και τον άνεμο, να μας θυμίσουν στα πασχιώμε να κρητισμού ξεχασμένα έα-πόμακτρα, ζώντας ξένοι στον τόπο μας, εχθροί του παρελθόντος.

Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του

Επιστημονική Επιμέλεια: Λένος Μαυρομάτης

Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, ΕΙΕ, Αθήνα 1999

Εκδόθηκαν σε έναν τόμο τα Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου «Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του», το οποίο οργανώθηκε το 1997 από το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύ-ματος Ερευνών. Εξετάζονται το έργο του Πανσέληνου — με κυριό-τερο σταθμό την τοιχογράφηση του Πρωτάτου του Αγίου Ουρό-», Έλληνας, και ξένοι ερευνητές μελετούν παράλληλα την Παλαιό-γογια περίοδο της Βυζαντινής τέχνης.

«Θεσσαλονίκη 1913 και 1918,

οι πρώτες έγχρωμες φωτογραφίες του αιώνα»

Κείμενα J. Beausoleil, A. Γερολύμου,
B. Παναγιωτόπουλος, Γ. Βελένης, B. Κολώνας

Εκδόσεις «Ολόκος» / Μουσείο Albert Kahn, 1999.

Πρόκειται για ένα λείψωμα με τις πρώτες φωτογραφικές απει-κονίσεις της Θεσσαλονίκης, της πόλης που το 1913 είχε μόλις εν-σηματωθεί στον εθνικό κορμό και θύμεις ζωντανή ανάγλυφο είνω-πτήτων. Οι φωτογραφίες, ανήκουν στο Μουσείο Albert Kahn α-εί-να δοσμένες μέσα από τους φωτογραφικούς φακούς των Λέων, Παρέ και Μπίζι, οι οποίοι ήρθαν από Θεσσαλονίκη ζητώντας να α-παθανασίσουν την καθημερινότητα της ζωντανής αυτής πόλης. Εί-ναι το αρχαιότερο φωτογραφικό αρχείο της χώρας μας, το οποίο διανθίζεται με τα κείμενα των αρχιτέκτονες, ιστορικοί και αρχαιο-λόγοι.

Χαρακτικά της Εύβοιας (Συλλογή Γιάννη Καρακώστα) Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, 1999.

Εφίνα πέντε χαρακτηριστικά περιηγητών και χαρτογράφων που έζησαν στην Εύβοια από το 1500 έως το 1900 κυκλοφόρησαν σε λεύκωμα. Τα σπάνια χαρακτηριστικά συνοδεύονται από διάφορα κείμενα που αφορούν τη μεσαιωνική αλλά και τη νεότερη ιστορία της Εύβοιας.

Εγκυκλοπαίδεια της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, 1000 μ.Χ. - 2000 μ.Χ.

Εκδ. Σταφυλιδή, Αθήνα 1999

Εκτενής η έκδοση αυτή, διατρέχει τους σημαντικότερους σταθμούς της νεοελληνικής λογοτεχνίας, ποίησης και θεατρικής συγγραφής. Εκτός από την αναφορά στο έργο συγκεκριμένων λογοτεχνών, γίνεται παρουσίαση των σχολών της νεοελληνικής λογοτεχνίας, καθώς και όλων των ιδεολογικών ρευμάτων που διαμορφώσαν τη λογοτεχνική παραγωγή στη χώρα μας. Επιπλέον, αναλύονται οι ποιητικοί όροι που συντάξανε και στη μελέτη της λογοτεχνίας, όπως διήγημα, μυθιστόρημα, χρονογράφημα και πολλοί άλλοι. Η εγκυκλοπαίδεια, τέλος, αναφέρεται και στην ιστορία της δημοτικής γλώσσας, την εξέλιξη της και τους αγώνες για την καθιέρωσή της.

Σύναξη, Τριμηνιαία Έκδοση Σπουδών στην Ορθοδοξία

Τεύχος 74, Αθήνα 2000

Κυκλοφόρησε το νέο τεύχος του περιοδικού *Σύναξη*, με γενικό τίτλο "Εν τω κόσμω σήμερα". Πρόκειται για ένα αφιέρωμα στα εξής κρίσιμα ερωτήματα:

- Πώς η Εκκλησία ζει μέσα στο παρόν και μέσα στη σύγχρονη κοινωνία;
- Τι ειδούς οφείλει να είναι η παρουσία της σύμφωνα με την παράδοσή της;
- Ποια προβλήματα παρουσιάζει η εκ μέρους της Εκκλησίας κατανόηση της σημερινής πραγματικότητας;

Το αφιέρωμα πλαισιώνεται από αρκετές σελίδες αφιερωμένες στο διάλογο με τους αναγνώστες και στην παρουσίαση βιβλίων.

Κοινωνικές και Οικονομικές Άτλας της Ελλάδας - Οι πόλεις

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών - École Française d'Athènes
Επιμ. Θωμάς Μαλούτας, Αθήνα 2000

Ο *Κοινωνικός και Οικονομικός Άτλας της Ελλάδας*, προϊόν συνεργασίας του Ε.Κ.Κ.Ε. και της Γαλλικής Σχολής της Αθήνας, είναι η εντοχική και από το Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης και Θεματικής Χωρογραφίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, έρχεται να αντικαταστήσει τον πελαγασιωμένο πλέον ομώνυμο άτλαντα του 1964, γνωστό ως "Άτλαντα του *Kaysers*". Ο πρώτος τόμος, που έχει κυκλοφορήσει, παρουσιάζει την Αθήνα και τις πέντε σημαντικότερες ελληνικές πόλεις. Ο έπλενας είναι τρίτομος και διαφοροποιείται ως προς την οργάνωσή του υλικού από τα συμβατικά πρώτα ανάλογα προσπαθειών: τα δεδομένα δεν οργανώνονται κατά θέματα, αλλά με βάση την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας. Το τελικό προϊόν είναι μια πολυχώριμη και περιεκτική αφήγηση, που έχει όχι μόνο ενημερωτικό αλλά και εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Ο Βυρον και οι αρχαιότητες της Ακρόπολης των Αθηνών

Ευγενία Κεφαλληνιάου

Έκδ. της "Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας", Αθήνα 2000

Τα ποιήματα του λόρδου Βύρωνα, στα οποία καταφέρεται εναντίον της κλοπής των μαρμάρων των Παρθενώνων, αλλά και ο αντίκτυπος του έργου του ποιητή στην Ελλάδα του 19ου και του 20ού αιώνα, ποιήματα Ελλήνων και ξένων ποιητών, οι προτάσεις Άγγλων αξιωματούχων για την επιστροφή των αρχαιοτήτων καθώς και ένας κατάλογος των αρχαίων, που είχε συνταχθεί πριν από το 1816 από τον διευθυντή του Μουσείου του Βοναπάρτη, περιλαμβάνονται σ' αυτό το βιβλίο. Γραμμένο στα Αγγλικά. Σκοπός της συγγραφέως και διευθύντριας της Εθνικής Βιβλιοθήκης, Ευγενίας Κεφαλληνιάου,

είναι να ενημερωθεί το αγγλόφωνο κοινό σχετικά με το θέμα της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα.

Ο θησαυρός των λησμονημένων γνώσεων

Jacqueline de Romilly

Εκδ. Το Άστυ, Αθήνα 2000

Το έργο αυτό της γνωστής Γαλλίδας ακαδημαϊκού και ελληνίστριας απέσπασε το βραβείο «Θέσις» το 1999. Με πλήρη συνειδητή της συμβολής του ελληνικού πνεύματος στη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του σημερινού Ευρωπαίου, η συγγραφέας εκφράζει εδώ την αντισχία της για το μέλλον, καθώς η αρχαία ελληνική παιδεία παραγνωρίζεται και η σύγχρονη λογοτεχνία «εγκραδία σφενδόνη πάντοτε μια σκοτεινή πυκνιά». Πρόκειται για ένα βιβλίο που πρέπει όλοι μας να το διαβάσουμε και να το σκεφτώμα με υπευθύνότητα. Η ακριβής μετάφραση, το καθαρό νοήματα και η ρέουσα γλώσσα οφείλονται στις κυρίες Μπάμπη Αθανασίου και Κατερίνα Μηλιαρέση.

Ο Ταινάριος άνθρωπος

Εθεόδωρος Κ. Πίτσιος

Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000

Στη σειρά *Φυσική ιστορία του ανθρώπου*, τα Ελληνικά Γράμματα κυκλοφόρησαν το βιβλίο *Ο Ταινάριος άνθρωπος, ανθρωπολογικές αναζητήσεις στη Μέση Μάνη*. Το βιβλίο αυτό σκαυογραφεί τη νεοετή, για την Ελλάδα, παλαιολιθική έρευνα, και ειδικότερα στη Μάνη, έναν από τους πλουσιότερους, ανθρωπολογικά και λαογραφικά, χώρους του τόπου μας.

Αγιογράφος-Συντηρητής έργων Τέχνης

Στυριδών Ν. Μαρινίης

Εκδ. Νεκτάριος Παναγόπουλος, Αθήνα 1999

Ένας συντηρητής-ζωγράφος εικόνας που, έχοντας διδάξει και έρθει σε επαφή με μαθητές, επαγγελματίες και ερασιτέχνες, δεν έχει χάσει τη συνειδηση που καλλιεργήσαν οι Βυζαντινοί μοναχοί όποτε αντιμετώπιζαν την απεικόνιση θρησκευτικών θεμάτων.

Η εξέλιξη της Ιατρικής μέσω της Τέχνης

Θ. Ντόλιατζας

Εκδ. Γρασιδά, Αθήνα 2000

Το λεύκωμα αυτό στριζέται μάλλον στην εικόνα παρά στο κείμενο. Ένα πανόραμα της ιατρικής του κόσμου μέσα από 860 εικόνες.

Η πόλη κάτω από την πόλη

Επιμ. Λιάνα Παρλαμά - Νικόλαος Χρ. Σταμπολιδής

Εκδ. Ίδρυμα Γουλανδρή-Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Αθήνα 2000

Ο κατάλογος της έκθεσης, που αφορούσε τα «Ευρήματα από τις ανασκαφές του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου των Αθηνών», αποτελεί έργο αναφοράς για την ολοκλήρωση του οποίου συνεργάστηκαν πολλοί αρχαιολόγοι.

Το επιτομικό αυτό λεύκωμα με τις 13 ανασκαφικές ενότητες μάς δείχνει, μες ένανγει και μας εξηγεί την ιστορία της Αθήνας, μια ιστορία χωρίς ρητορεία αλλά με «ζωντανά» κατάλοιπα. Ακόμα, και κυρίως αν κάποιος δεν επισκεψόθηκε την έκθεση, ο κατάλογος αυτός θα του αποκαλύψει την καθημερινή Αθήνα από την αυγή της υπαρέξής της.

Επιστημονικά άρτιο, αισθητικά άψογο (ποιότητα φωτογραφιών αλλά και «στήσιμο» των αντικειμένων και σχέση εικόνας-κειμένου), μια ισορροπία που οφείλεται στις εκδόσεις Κάπρον.

«Οίνος και Νόμισμα στην Αρχαία Ελλάδα»

Εκδόσεις Χατζημητσάλη, 1999

Δεκάδες αρχαία νομίσματα, στα οποία απεικονίζονται παραστάσεις εμπνευσμένες από την άμπελο, το κροσί και τη λατρεία του Διονύσου, δημοσιεύονται στο λεύκωμα αυτό, με ερμηνευτική σχόλια της αρχαιολόγου-νομισματολόγου Ειρήνης Μαραθάκη.